حکومەتا هەرێما کوردستانێ — عیراق

وەزارەتا پەروەردێ

رێڤەبەریا گشتی یا پرۆگرام و چاپەمەنییا

ئامادەکرنا

رونـاک محمد عبـدالله — رێـزان حمەرەشید کریم

سۆزان نەریمان حمەصالح — ئومێد صادق عبدالکریم

محمد ئـەبوبکر تـۆفیق — هـادی حمەرەضا عزیز

هاتییە کرمانجیکرن ژ لایێ

سـربست تـوفیق عـارف — غریبـة شعبـان عمر

مصطفی سلیمان محمد

پێداچوونا زمانی

طه یاسین طه

پێداچوونا زانستی

سگڤان حسن علي

سەرپەرشتیا زانستی

سگڤان حسن علي

چاپا چوارێ — ٢٧١٥ کوردی — ٢٠١٥ زایینی — ١٤٣٦ مشەختی

سەرپەرشتێ زانستی یێ چاپێ: سگڤان حسن علي

سەرپەرشتێ هونەری یێ چاپێ: عثمان پیرداود کواز - سعد محمد شریف صالح

تاپیکرن: عدنان أحمد خالد

دیــزاین: هلال عابد رمضان

جێبەجێکرنا بژارەکرنا هونەری: عدنان أحمد خالد

ناڤەرۆک

پێشگوتن

هونەرێ کۆمپیوتەری ئەڤرو براستی بوویە زانستێ سەردەمی و هەڤچەرخ دبوارێ ب کارئینانا وی و پێدڤی یا مە بۆ وی، هەمی بیاڤێن ژیانا مە یا روژانە ڤەگرتیە وژبلی وێ چەندێ کو کۆمپیوتەر تێکەلێ سنورێن هەمی زانستێن مروڤایەتییێن دی تر بوویە ، هەر ژ نوژداری و بیرکاری.... هتد.

مفا وخزمەتا کۆمپیوتەری بوویە پێناسەیا راستەقینەیا پەیوەندییێن دناڤبەرا ڤی ئامیرەی و جڤاکێ مرۆڤایەتی دا. ئەگەر مە ئەو ئاست و هەستێ نەتەوەیی هەبیت دوور ڤێ زانستی، کو بشێین دناڤ وەلاتێن دی یێن جیهانێدا ببیتە پێشەنگ بو بدستڤەئینانا پێشکەفتنێ و سەرکەفتنێ.

دئەڤرودا کۆمپیوتەر زمانێ نیڤ دەولەتی یێ دان وستاندنێ و سەرئێخستنا ئاستێ هشیاری یا هەمی چین و توێژێن جڤاکی ژ هەمی لایەکێ جیهانا هەڤچەرخدا بوویە پێدڤییا هەرکەسەکی و دوور ژ ڤێ هاوکێشێ، بەردەوام خەبات و براڤێ دکەت وهەمی شیانان دمەزێخیت هەتا بتەمامی پشت راست بیت ژ هەمی هویرییێن ڤی زانستێ گرنگ. ژبو هندێ دا ژیان و رێکا جڤاکێ خو پێ روهن بکەین ژبو خزمەتکرنا پیروزترین بوونەوەر کو ئەو ژی مرۆڤە.

چەوانیا ڤەکرنا پرۆگرامێ

Microsoft Excel

پرۆگرامێ مایکرۆسۆفت ئێکسل ئێکە ژ وان پرۆگرامێن گرنگ یێن دبوارێ ئامار و ژمێریاری وخشتەیاندا بکاردهێت، ئاسانکاریەکا باش بومە دکاریدا پەیدا دکەت.

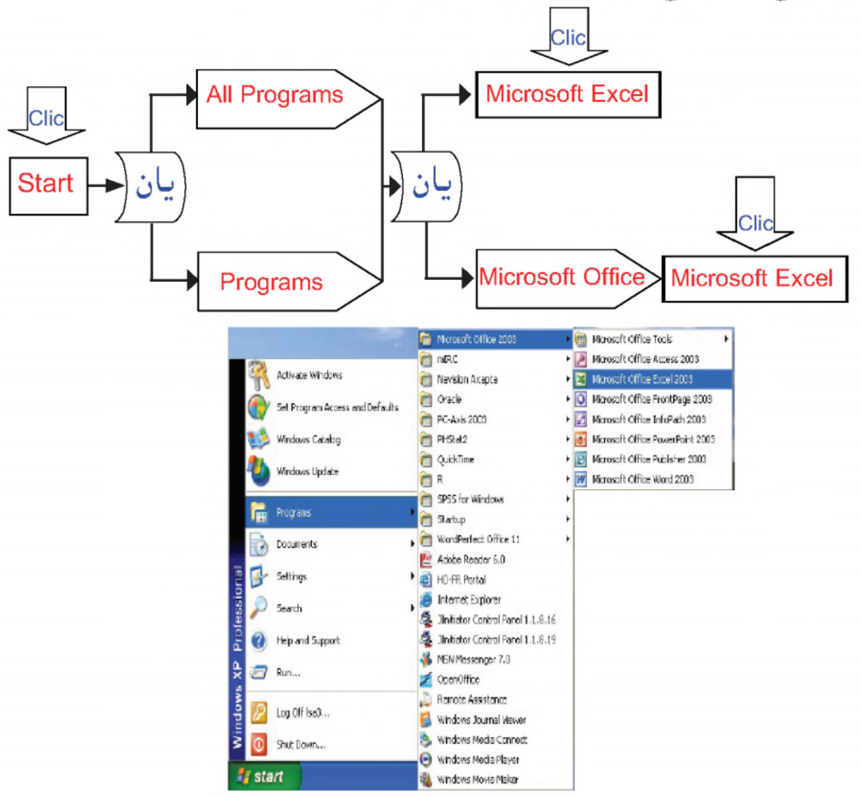
بۆ چوونا دناڤ پرۆگرامیدا ڤان رێکان دێ بکارئینین:

١- Start

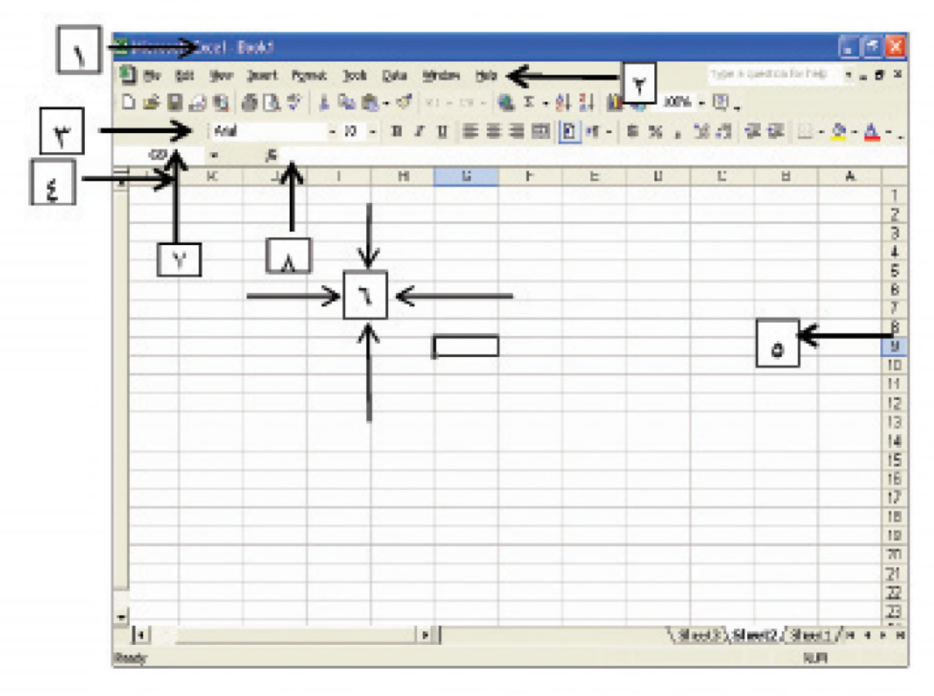
٢- All Programs یان Programs

٣- Microsoft Excel یان Microsoft Office لدووڤدا Microsoft Excel،

هەر وەکو دڤی نەخشێ لخوارێ دیار کری.

روویێ پرۆگرامی

١- Title Bar شەریتا ناڤ ونیشانان:-

ل ئالییێ سەری یێ روویێ پرۆگرامی ناڤێ پرۆگرامی و ناڤێ فایلێ کار لسەر دهێتە ئەنجامدان دیار دبیت وهەروەسا ئایکۆنێن هەرسێ فەرمانێن (Close, Maximize, Minimize) دیارن.

Minimize بۆ بچووککرنا پەنجەرا پرۆگرامی کو ببیتە دوگمەیەك لسەر (Taskbar)ی، ئەڤ بچووککرنە بۆ ماوەیەکێ کورتە ولهەر دەمێ ئەم ڤێ دوگمێ کلیك بکەین پەنجەرا پرۆگرامی بۆ شێوێ بەری بچووککرنێ دهێتە زڤراندن.

Maximize بۆ مەزنكرنا پەنجەرا پرۆگرامی كو هەمی قەبارێ مۆنیتەری بگریت.

هەروەسا ئەڤ ئایكۆنە وناڤێ وی ئێكسەر دێ هێتە گوهۆڕین بۆ:-

Restore Down بۆ ڤەگەراندنـــا پەنجەرا پرۆگرامی بۆ شـێوێ بـەری مەزنكرنێ دهێتە بكارئینان.

Close بۆ گرتنا پرۆگرامی دهێتە بكارئینان.

٢- Menu Bar شەریتا لیستەیان:

File Edit View Insert Format Tools Data Window Help

ئەڤ شەریتە كو ناڤێ لیستەیان لسەر دیار دبیت پێك هاتیە ژ لیستەیێن:-

(File, Edit, View, Insert, Format,Tools, Data, Window, Help)

وهەر لیستەیەك كومەكا فەرمانێن جۆرە وجۆر بخوڤە دگریت.

٣- Toolbars شەریتێن فەرمانان:

شەریتێن فەرمانان هەر ئێك ژ چەند ئایكۆنان پێك دهێتن وهەر ئایكۆنەكی وێنەیەكێ تایبەت هەیە وبۆ مەرەمەكا تایبەت بكاردهێتن، ناڤێن خۆ یێن تایبەت هەنە وفەرمانێن جۆرا وجۆرن بۆ ئەنجامدانا هەر كریارەكی.

لدووف حەزا مە دشياندايە ژمارەيێن شەريتان و ئايكۆنێن وان بگوهۆڕين.

٤- ناڤێن ستووينان:

A	B	C	D	E	F	G	H

هەر بەرپەڕەكێ پرۆگرامێ(ئێكسلێ ٢٠٠٣) ژ (٢٥٦) ستووينان پێك دهێت و برێيا پيتێن ئينگليزى هاتينە ناڤكرن.

(A,B,C...Z,AA,AB...AZ,BA,BB,...BZ,...........IV)

٥-ناڤێن ريزەيان :- ريزێن هەر بەرپەڕەكێ پرۆگرامى (٦٥٥٣٦)ن، وبرێيا ژمارەيان هاتينە ناڤكرن.

(1,2,3,..........63535,65536)

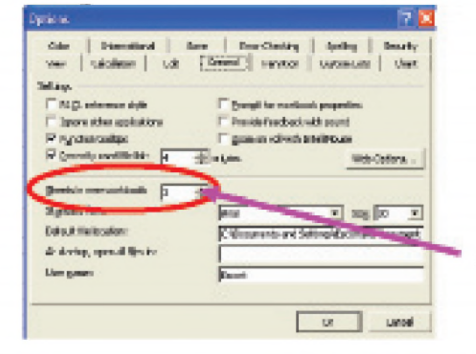
دڤێ پرۆگراميدا فايل بناڤێ (پەرتووك Book) دهێتە ناڤكرن و هەر پەرتووكەك ژ كومەكا بەرپەڕان (Sheet) پێك هاتيە كو ئەم دشێين ژ (١ تا ٢٥٥) بەرپەڕان (Sheet)ان لسەر هەر پەرتووكەكێ (Book) دانين.

بڤێ شێوێ لخوارێ ديار كرى دەست نيشانكرنا ژمارەيا شيتەيان (Sheet) دناڤ پەرتووكێدا (فايليدا) دهێتە ئەنجامدان.

١-tools

٢-Options

٣-General

ژمارا شيتێن پێدڤى دێ نڤيسين وكليكێ لسەر (OK) دكەين.

٦- خانه Cell:- هەر وەکو هاتیه دیار کرن کو ستووینان و ریزان ناڤێن خۆ یێن تایبەت هەنه بهەمان شێوه هەر خانەیەکێ ناڤێ خۆ یێ تایبەت هەیه، ودهێته ناڤکرن برێیا ناڤێ ستووینێ وناڤێ ریزا دناڤدا، بو نموونه ئەو خانەیا دناڤ ستووینا (E) وریزا (٨) بیت ناڤێ وێ (E8)ه، یان ئەو خانەیا دناڤ ستووینا (G) ول ریزا (٢٠)ێ بیت دبێژنێ (G20)... هتد.

٧- Name Box:- هەمی خانه برێیا ناڤێ ستووینی و ژمارەیا ریزێ دهێنه ناڤکرن، ل هەر جهەکێ ئەم دەست نیشانبکەین یا ن هەر خانەیەکا ئەم چالاکبکەین دناڤ (Name Box)ێدا ناڤێ وی دهێته دیارکرن.

٨- شەریتا هاوکێشەیان Formula Bar:- لدەمێ هەر هاوکێشەیەکا بیرکاریێ دناڤ خانەیەکێدا بکاربینین و وێ خانێ دوی ماوەیدا یان دماوەیکێ دیدا دەست نیشانبکەین یان چالاکبکەین دناڤ ڤێ شەریتێدا ئەو هاوکێشه دهێته بەرچاڤکرن ودشیاندایه گوهۆڕینا لسەر بکەین.

نموونه:

ئەگەر دخانەیەکێدا کردارا (=A1+B2) هاتبیتە ئەنجامدان و لێ ئەگەر مەڤیا ئەنجامێ کومکرنا خانەیا (A1) دگەل خانەیا (B3) ئەنجام بدەین، ئەو ژی پشتی ئەم خانەیا کردارا خۆ چالاك بكەین، ئێکسەر دێ لسەر شەریتا هاوکێشەیان (B2) گوهۆڕین بۆ (B3) بڤێ چەندێ کردار دێ بدوماهیك هێت.

❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊

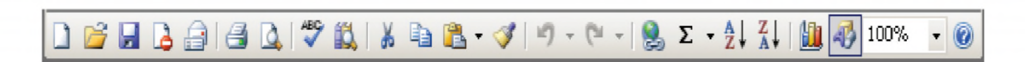
❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊

❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊ ❊

❊ ❊ ❊ ❊

❊

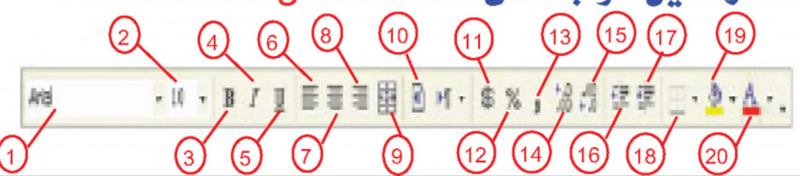
شەریتا کەرستێن پیڤەری (ستاندەرد) Standard Toolbar

فایلەکێ نوی Ctrl+N		New
ڤەکرنا فایلەکێ ڤەگرتی Ctrl+O		Open
ڤەگرتن Ctrl+S		Save
لێگەریان Ctrl+F		Search
چاپکرن Ctrl+P		Print
بەرچاڤکرن لبەری چاپکرنێ Ctrl+F2		Print Preview
چاککرنا هەڵەیێن زمانی ورێنووسی F7		Spelling
بڕین Ctrl+X		Cut
کۆپیکرن Ctrl+C		Copy
نیساندن Ctrl+V		Paste
هەلگرتنا (وەرگرتنا) خسلەتێن خانەیێ		Format Painter
لێ زڤرین ژ پێنگاڤا دوماهییێ Ctrl+Z		Undo
ڤەگەریان بۆ پێنگاڤا ئەم لێ زڤرین		Redo
ئینانا لینکەکێ Ctrl+K		Hyperlink
کومکرن		Auto Sum

Sort Ascending		بۆ ڕیزکرنا ژمارەیەیان ژ بچووك بۆ مەزن و ڕیزکرنا پیتەیان ژ (أ) بۆ (ی) و ژ(A) بۆ (Z)
Sort Descending		بۆ ریزکرنا ژمارەیەیان ژ مەزن بۆ بچووك و ریزکرنا پیتەیان ژ (ی) بۆ (أ) و ژ(Z) بۆ (A)
Char Wizard		بۆ دروستکرنا نەخشەیان(هێلکاران)
Drawing		بەرچاڤکرنا شەریتا کەرەستێن وێنەکێشانێ
Zoom	100%	بۆ بەرچاڤکرنا نڤیسینێ بشێوێ دووریر یان نێزیك
Help		هاریکار F1

شەریتا کەرەستێن گونجاندنێ Formatting Toolbar

شێوازێ فۆنتێ نڤیسینێ	Font	1
قەبارێ فۆنتێ نڤیسینێ	Font Size	2
تۆخکرنا نڤیسینێ	Bold	3
خوارکرنا نڤیسینێ	Italic	4
بۆ دانانا هێلەکێ (خیچەکێ) لژێر نڤیسینێ	Underline	5
بۆ گوهۆڕینا ئاراستێ نڤیسنێ دخانەیدا بۆ لاییێ چەپێ یێ خانێ	Align Left	6
بۆ گوهۆڕینا ئاراستێ نڤیسنێ د خانەیدا بۆ ناڤەڕاستا خانێ	Center	7
بۆ گوهۆڕینا ئاراستێ نڤیسنێ د خانەیدا بۆ لاییێ ڕاستێ یێ خانێ	Align Right	8
بۆ تێکهەلکرنا خانەیان ب ئێك خانە	Merge	9
ئاراستێ بەرپەڕێ ژلاییێ راستێ بۆ چەپێ	Sheet Right to Left	10
بۆ دانانا هێماییێ پارەی (دراڤی)	Currency Style	11
بۆ ئەنجامدان ودانانا رێژەیا سەدی	Percent Style	12
بۆ دانانا بێهنوکێ (فاریزە)	Comma Style	13

14	Increase Decimal	بۆ زێدەكرنا خانەیێن لدووف پوینتان
15	Decreas Decimal	بۆ کێمکرنا خانەیێن لدووف پوینتان
16	Decrease ...	بۆ کێمکرنا پەراوێزا نڤیسنییێ د خانەیدا
17	Increase ...	بۆ زێدەكرنا پەراوێزا نڤیسنییێ د خانەیدا
18	Outside	بۆ دانانا چوار چوڤێن خانەیان
19	Highlight	ڕەنگکرنا تەختێ نڤیسینێ
20	Font Color	بۆ هەلبژارتنا ڕەنگێ نڤیسینێ

تێبینی:

١- بەرێ دەست پێکرنا کارێ دناڤ پرۆگرامیدا پێدڤیە ئاراستەییێ نڤیسینێ دناڤ بەرپەڕیدا دیار بکەین ئەوژێ ژلایێ چەپێ بۆ راستێ یان بەرۆڤاژی برێیا (Sheet Right to Left) .

٢- بۆ نڤیسینێن کوردی وعەرەبی دناڤ خانەیاندا ئایکۆنێ (Right to Left) دناڤ شەریتا گونجاندنێ بکاردئینین، بەلێ بۆ نڤیسینێن ئینگلیزی ئایکۆنێ (Left to Right) بکاردئینین.

پشکێن Format Cells

ئێک: Border

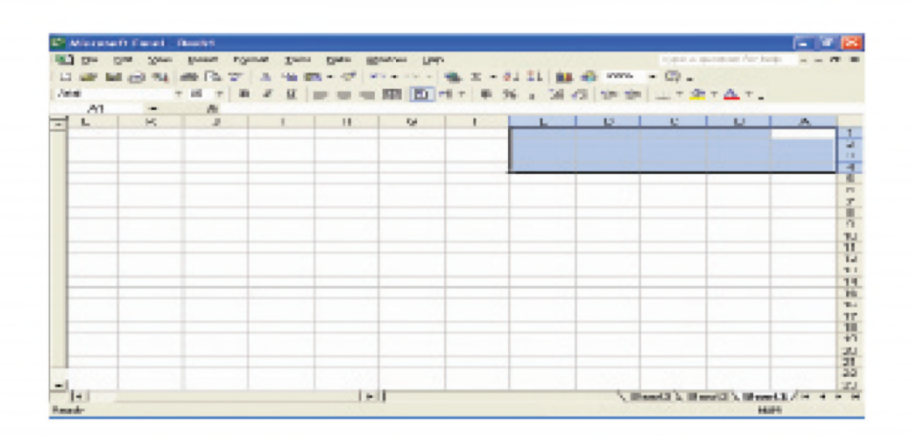
ئەو هێلێن (خیچێن) دەردکەڤن ل دەستپێکا ڤەکرنا پرۆگرامیدا دناڤ چاپکرنێدا دەرناکەڤن ئانکۆ هێلێن خەیالی (ئاشوپی) نە (Grid Line)، ئەگەر مە بڤێت خشتەیەکی دروست بکەین پێدڤییە چۆارچۆڤێ خشتەی بریێیا پشکا (Border) دەست نیشانبکەین، بۆ ئەنجامدانا ڤی کاری ڤان رێکان دێ بکارئینین:-

١-ژمارا ستووین و رێزان دێ دەست نیشانکەین ئانکو (Select)دکەین.

٢-لیستا Format دێ ڤەکەین.

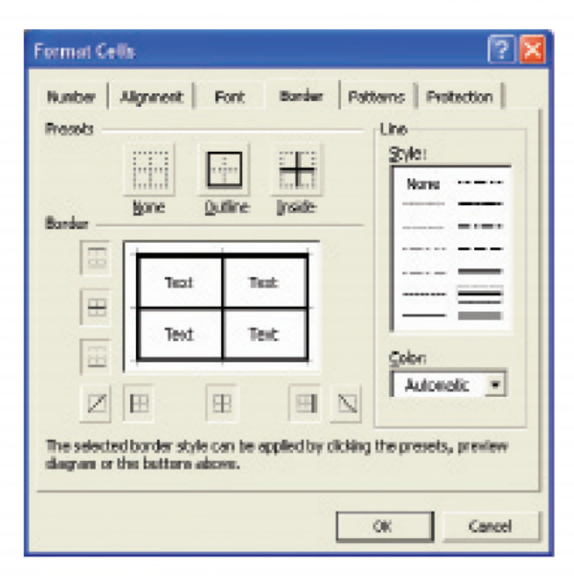
٣-کلیکەکێ لسەر (Cells) دکەین.

٤-بەرپەرێ (Border) کلیکدکەین.

ئەڤجا برێیا کلیکا دەستێ چەپێ یێ ماوسی لسەر (Outside و Inside)

ولدووڤدا (Ok) کلیکدکەین

نموونە:

ئەگەر مە بڤێت خشتەیەکێ مە ژ پێنج رێزان و چوار ستوونان پێك بهێت،

دڤێت هەتا رێزا پێنجێ و ستوونا چوارێ دەست نیشانبکەین، ولدووڤدا کرارا

درۆستکرنا خشتەی ئەنجام ددەین وەکو لسەری ئاماژە پێ هاتیە کرن، بڤی شێوەی

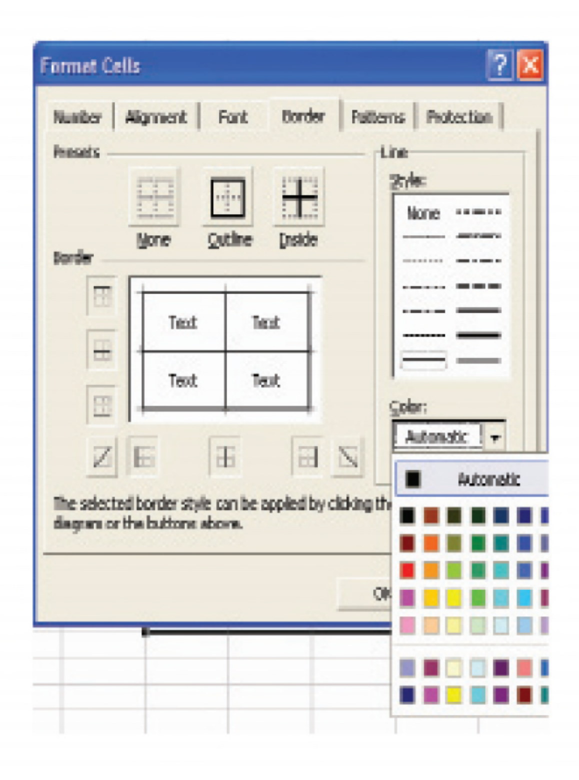
دشیایندا خشتەیان درۆستبکەین.

تێبینی:

١- بۆ ژێبرنا چوارچوڤ وهێلێن دناڤ خشتەیدا (None) بکاردئینین.

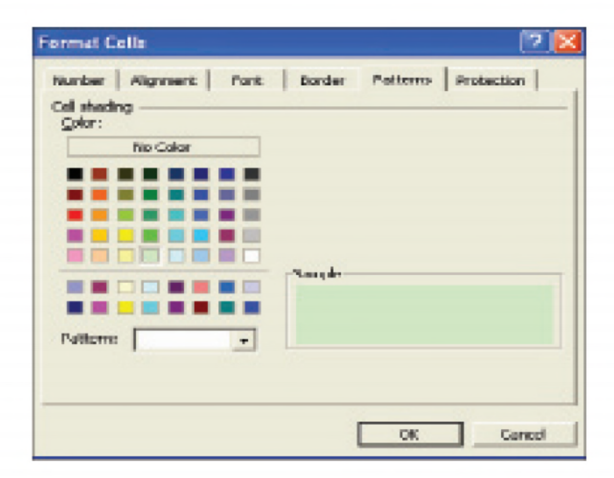
٢- بۆ گوهۆڕینا شێوازێ هێلان، پشکا (Style) بکاردئینین.

٣- بۆ گوهۆڕینا رەنگێ هێلان، پشکا (Color) بکاردینین.

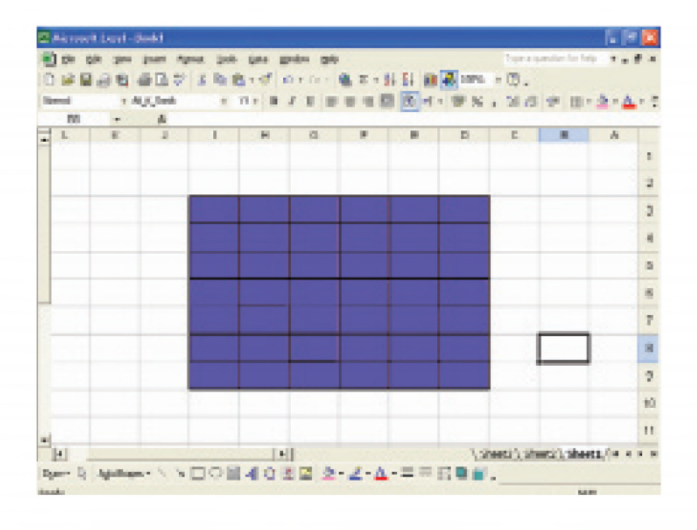
دوو: Patterns

لەمەی بەمەبقێت ناقەندا خانەیان رەنگبکەین، دێ بقی شێوەی ئەنجامدەین:-

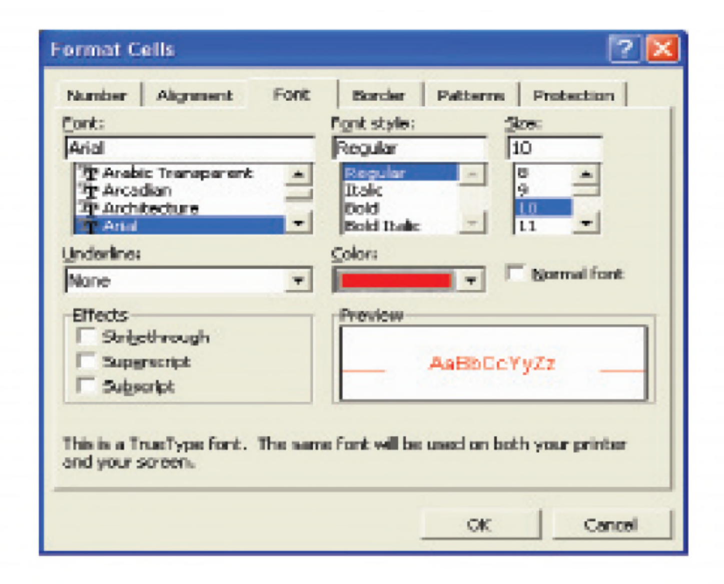

جارا ئێکێ خانەیان دەست نیشاندکەین لدووڤدا دناڤ بۆکسا Format Cells دا دێ چینە بەرپەرێ Patterns ودناڤ Cell Shading دا دێ کومەکا رەنگان بینین، کلیکێ لسەر ئێك ژ رەنگان دکەین لدووڤدا کلیکێ لسەر (Ok) دکەین دێ بینین رەنگێ وان خانەیێن دەستنیشانکری هاتە گوهۆڕین بۆ رەنگێ مە هەلبژارتی.

ئەگەر مە بڤێت زەخرەفەیەکێ دناڤ ڤان رەنگاندا دیاربکەین دهەمان بەرپەڕیدا لاکێشەیەك هەیە بناڤێ (Patterns) دێ کلیککەین ئێکسەر چەند جۆرێن زەخرەفا بەرچاڤدبن دشیاندایە ئێکێ هەلبژێرین، ئەگەر پەشێمانبوویین لسەر دانانا رەنگان وزەخرەفەیان بهەمان شێوە دێ خانەیان دەستنیشانکەین وپاشان دناڤ بەرپەڕێ Pattern دا دێ (No Color) هەلبژێرین وکیلکێ لسەر (OK) دکەین دێ بینین رەنگێ وی نەمایە.

سێ: Font

دناڤ خشتێ مەبەستدا پێدڤییە ڕەنگ و قەبارە وجۆرێ نڤیسینا مەبڤێت بهێتە دیار کرن، بۆ ڤێ چەندێ دشیانداپە دناڤ Format Cells دا بچینە پشکا (Font) دناڤ بەرپەڕێ (Font) دا وجۆرێ فونتێ پێدڤی هەلبژێرین وهەروەسا دهەمان بەرپەڕیدا دناڤ پشکا (Color)دا ڕەنگێ نڤیسینێ ودناڤ پشکا (Size)دا قەبارێ نڤیسینێ هەلبژێرین.

ئەگەر مەبڤێت هێلەك دناڤەندا نڤیسینێدا بهێتەدیار کرن، دهەمان بەرپەڕیدا ودپشکا (Effect)دا دێ کلیکێ لسەر (Strike through) کەین.

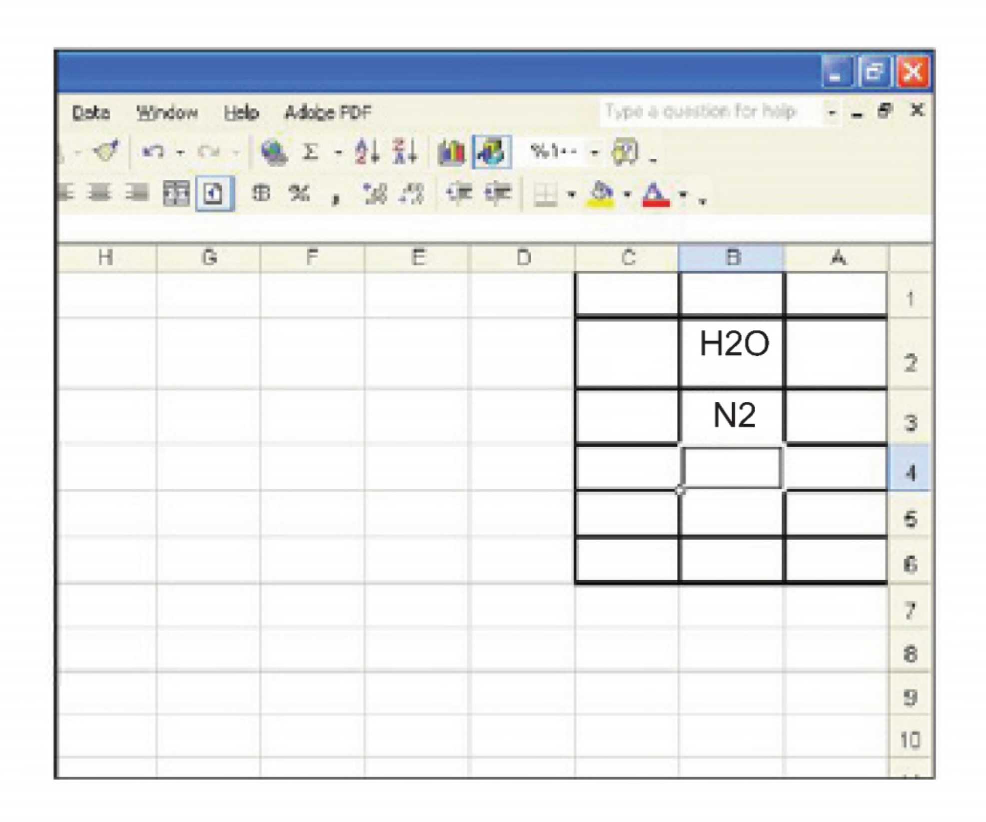
دێ بینین دناڤەراستا نڤیسینا دەستنیشانکریدا هێلەك دهێتە کێشان وەکو ڤێ نموونێ:-

بڤی شێوەی خشتەی دروست دکەین:

C	D	E	F
کار	تێبینی		
دکتور			
ماموستا			
ئەندازیار			
ئەندازیار			
دکتور			
ماموستا			
ماموستا			
ماموستا			

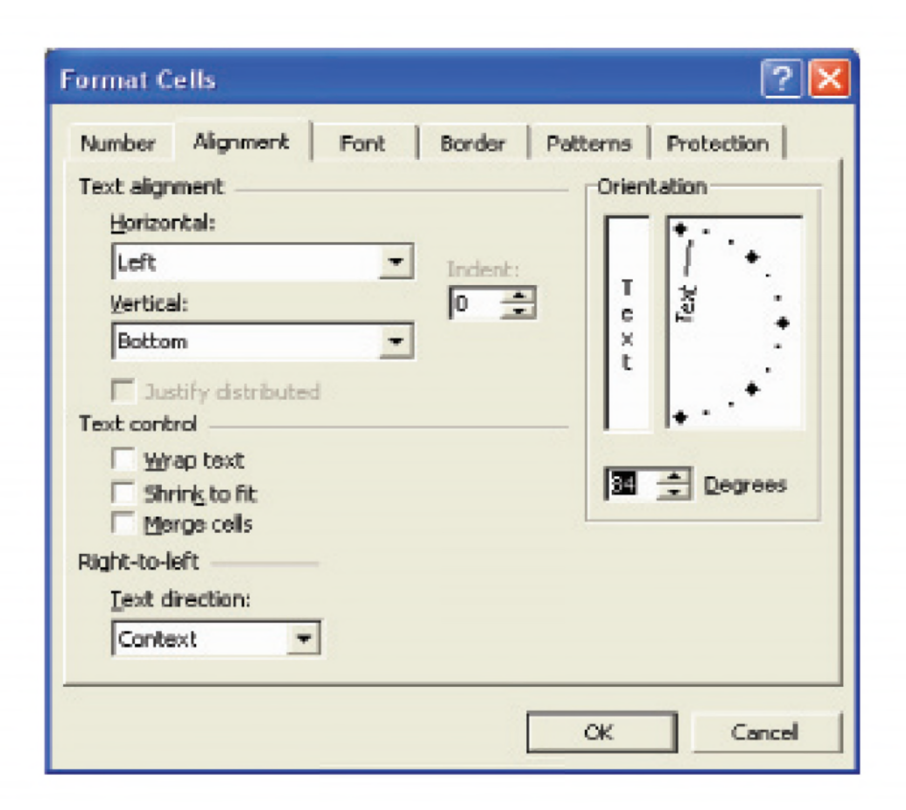
لدەمێ مەبڤێت ئەم توانا (هێزا) بۆ ژمارەیان یان پیڤەران دیار بکەین بۆ نموونە نڤیسینێن (م^{٢} یان ٦^{٢} یان ٨^{٢} ...هتد) بۆ ڤێ چەندێ دناڤ پرۆگرامێ ئێکسلیدا پشتی نڤیسینا ژمارێ یان پیتێن پیڤەری دێ ژمارا توانێ (هێزێ) دەست نیشانکەین ودناڤ بەرپەرێ (Font) دا دێ (Superscript) هەلبژێرین وپاشی دێ کلیکێ لسەر (OK) کەین.

لدمێ ئەم پێدڤی بووین بۆ نڤیسینێن وەك (H_2O) دێ نڤیسینا دكەڤیتە خوارێ دەست نیشانكەین ودهەمان بەرپەریدا دێ (Subscript) هەلبژێرین ولدووڤدا دێ كلیكێ لسەر (OK) كەین.

چوّار: Alignment

ئەگەر مە بڤێت ناڤ ونیشانێن خشتەیان ژ ئالیێ ناڤەراستا خانەیاندابیت یان ژ سەری بۆ بنی یان بەروڤاژی بهێنە نڤیسنی، دشیاندایە وان خانەیان دەستنیشانبکەین ودناڤ بۆکسا (Format Cells) دا بەرپەڕێ (Alignment) ڤەکەین، لوێرێ ئەگەر مە بڤێت سەمتا نڤیسین ژ سەری بۆ خوارێ بیت دوی دەمیدا ل پشکا (Orientation) دا دێ پلەیێ (Degree) کەینە (٩٠) پاشان دێ کلیکێ لسەر (OK) کەین.

دێ بینین ڤیسینا مە ژ سەری بۆ خوارێ یە ، ئەگەر مە بڤێت سەمتا ڤیسینێ ژ خوارێ بۆ سەری بیت ل پشکا Orientation دا دێ پلەیێ (Degree) کەینە (-٩٠) پاشان دێ کلیکێ لسەر (OK) کەین، لدووڤدا دێ بینین ڤیسینا مە ژ خوارێ بۆ سەری هاتیە. لدەمەکی کو ڕووبەرێ خشتەی مەزن دبیت دشیاندایە لدووڤ حەزا مە جهێ ڤیسینا خۆ دیاربکەین.

نموونە:

ژمارە	ناڤێ ئامیرەی
١	کۆمپیوتەر
٢	پرێنتەر
٣	سکانەر

لدەمێ مەبڤێت نڤیسینا مە دبارێ ستووینیدا بکەڤیتە لاییێ خوارێ و دبارێ ریزێدا بکەڤیتە لاییێ راستێ، پشتی دیار کرنا خانەیان دێ چینە پشکا Alignment دناڤ بوکسا Format Cells دا و دلاکێشا (Horizontal) دا دێ (Right) هەلبژێرین و دلاکێشا (Vertical) دا دێ (Buttom) هەلبژێرین، لدووڤدا دێ کلیکێ لسەر (OK) کەین، دێ بینین بشێوێ مەبەست پێ هاتیە دیار کرن وەکو یا دیار د ڤێ نموونەییێدا:-

سلێمانی	هەولێر
دهوک	کەرکوک

وئەگەر مە بڤێت نڤیسین بچیتە دناڤەندا خانەیاندا پێدڤییە دناڤ هەردوو لاکێشێن (Horizontal و Vertical) دا (Center) هەلبژێرین. دوی دەمیدا دێ بینین ئەو نڤیسینە دناڤەندا خانەیاندا دهێتە نڤیسین هەر وەکو دیار دنموونەیا خوارێدا.

سلێمانی	کەرکوک
هەولێر	دهوک

پروگرامێ مایکروسوفت ئێکسل

ئەگەر مە بڤێت نڤیسینا خۆ دناڤ ێی خانێدا دابەشکەین لسەر دوو ڕیزا یان زێدەتر بۆ ڤێ چەندێ دێ بڤی کاری رابین:-

خانەیێ دەستنیشاندکەین و دناڤ Format Cells دا دێ چینە بەرپەرێ Alignment ودناڤ پشکا Text Control دێ (Warp text) ئەکتیڤکەین (کلیککەین) لدووڤدا دێ کلیکێ لسەر دۆگما (OK) کەین، ئێکسەر نڤیسینا وان خانەیان دێ لدووڤ قەبارێ خانەیێ هێتە دابەشکرن لسەر ڕێزان. وئەگەر مەبڤێت نڤیسینا خانەیێ بتنێ لسەر ئێك ڕێز بهێتە نڤیسین بێی کو دەستکارییێ دقەبارێ خانێدا بکەین بۆ ڤێ چەندێ دهەمان پشکا Control text دا دێ (Strick to Fit) ئەکتیڤکەین ولدووڤدا دێ کلیکێ لسەر (OK) کەین، دێ بینین کو نڤیسینا مە هاتە بچووککرن لدووڤ قەبارێ خانەی وهیچ نڤیسین نەچوویە لسەر ڕیزەکا نوی یان دەرڤەی خانەی. وئەگەر مە بڤێت دوو خانەیان لێکبدەین ئانکۆ هیچ هێلا دناڤبەرا واندا نەمینن دێ وان خانەیان دەستنیشانکەین ودناڤ پشکا Control Text دا دێ Merge Cells ئەکتیڤکەین و دێ کلیکێ لسەر(OK) کەین، دێ بینین ئەو خانێین دەست نیشانکری بوویینە ئێك خانە.

پێنج: Number

ئەڤ فەرمانە پێک دهێت ژ:-

١-General: بۆ نڤیسین بشێوەیەکی گشتی دهێتە بکارئینان.

٢-Number: بۆ ژمارەیان دهێتە بکارئینان و پێکدهێت ژ:-

أ-Decimal Places: بۆ دیارکرنا ژمارا خانەیێن پشتی پوینتێ.

ب-(,) Use 1000 Separator: بۆ ژێك جۆداکرنا ژمارەیان (سێ سێ).

٣-Currency: بۆ دراڤی دهێتە بکارئینان وپێکدهێت ژ:-

أ-Decimal Places: بۆ دیارکرنا ژمارا خانەیێن پشتی پوینتێ.

ب-Symbol: بۆ هەلبژارتنا هێمایێ پارەی.

٤-Accounting: تایبەتە بکارێن ژمێریاری وڤان لقان پیکدهێتن:-

أ-Decimal Places: بۆ دیارکرنا ژمارا خانەیێن پشتی پوینتێ.

ب-Symbol: بۆ هەلبژارتنا هێمایان بکاردهێت.

٥-Date: بۆ چەوانیا نڤیسینا بەروااران دهێتە بکارئینان وژڤان لقێن ل خوارێ پێکدهێت:-

أ-Type: د ڤێ لقێدا دیارکرنا بەروااران لدووڤ وەلاتەکی دهێتە دیارکرن.

ب-(Locate(Location: دڤێ لقێدا شێوازێ نڤیسینا بەروااران دیاردکەین

٦-Time: بۆ چەوانیا نڤیسینا دەمان دهێتە بکارئینان وژڤان لقێن ل خوارێ پێکهاتیە:-

أ-Type: د ڤێ لقێدا دیارکرنا دەمی لدووڤ وەلاتەکی دهێتە دیارکرن.

ب-(Locate(Location: دڤێ لقێدا شێوازێ نڤیسینا دەمان دیاردکەین

٧-Percentage: تایبەتە بۆ دیار کرنا هێمایا رێژەیا سەدی لدووڤ ژمارەییێدا و ل پشکا (Decimal Place) دا دێ ژمارەیا خانەیێن لدووڤ پوینتێ دیارکەین.

٨-Fraction: دهێتە بکارئینان بۆ گوهۆڕینا کەرتێن دەهی بۆ کەرتێن ئاسایی. و دناڤ پشکا Type دا شێوێ کەرتی دیار دکەین

٩-Scientific: ئەڤ لقە دهێتە بکارئینان بۆ گوهۆڕینا شێوازێ ژمارەیان ژ شێوازێ (ئاسایی) بۆ شێوازێ (زانستی) و دناڤ پشکا (Decimal Place) دا ژمارەیا خانەیێن لدووڤ پوینتێ دیار دکەین.

١٠-Text: دقیَ لقێدا دشیاندایە نقیسینان بشێوەیەکێ گشتی بنقیسین.

١١-Special: بۆ نقیسینا (کۆدان یان ژمارەیێن تەلەفونان یان ئیمێلان یان ژمارەیێن دابینکرنا کۆمەلایەتی)بکاردهێت، و ژ ڤان هەردوو لقان پێك دهێت:-

أ-Type: دقیَ لقێدا (کۆد یان ژمارەیێن تەلەفونیَ یان ئیمێلان یان ژمارەیێن دابینکرنا کۆمەلایەتی) دیار دکەین.

ب-(Locate(Location: دقیَ لقێدا جۆریَ نقیسینا (کۆد یان ژمارەیێن تەلەفونیَ یان ئیمێلان یان ژمارەیێن دابینکرنا کۆمەلایەتی) لدووف وەلاتان دیاردکەین.

١٢-Custom: ئەڤ لقە دهێتە بکارئینان بۆ نقیسینا دەم وبەراوارن لدووف حەزا بکارئێنەریَ پرۆگرامی

و دناڤ پشکا Type دا شێوازیَ نقیسینا (دەمی یان بەرواری) دهێتە دیارکرن.

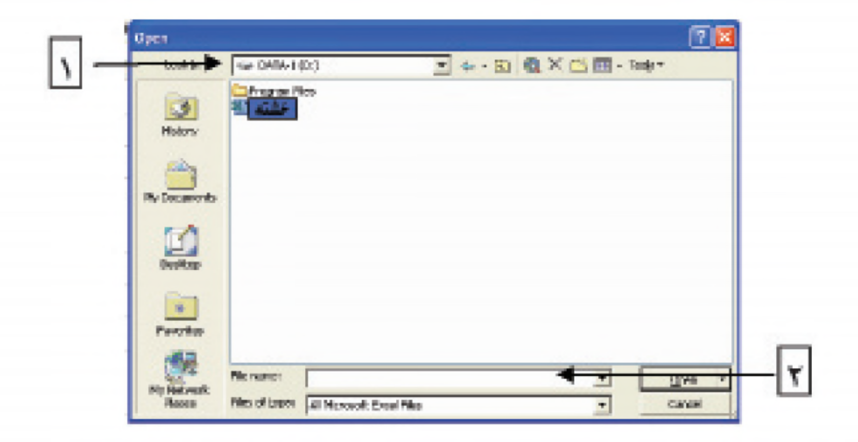
شەریتا لیستەیان Menu Bar

ئێك: لیستەیا File

:New بڤەکرنا پرۆگرامێ ئێکسلیدا ئێکسەر پەرتووکەك(Book)ەکا نوی بەرچاڤدبیت ودشیاندایە کاری لسەر بکەین، یان ئەگەر ئەم کاری لسەر پەرتووکەکێ ئەنجام بدەین و دحەزا مەدا بیت ئێکسەر پەرتووکەکا نوی ڤەکەین دێ چینە لیستەیا (File) فەرمانێ (New) کلیکدکەین، یان لسەر شەریتا کەرستێن پیڤەری (ستاندەر) ئایکۆنێ (New) کلیکدکەین وهەروەسا بریێا دۆگمێن کیبۆردی (Ctrl+N) پەرتووکەکا نوی دهێتە بەرچاڤکرن ودشیاندایە کاری لسەر ئەنجام بدەین.

:Open بریێا ڤێ فەرمانێ دشیاندایە ئەو پەرتووکێن بەری نهو هاتینە ڤەگرتن دناڤ کۆمپیۆتەریدا یان دناڤ هەر یەکەیەکا ڤەگرتنێدا بەرچاڤبکەین وگۆهورانکاریان لسەر ئەنجام بدەین.

١-دهێته بكارئینان بۆ دیار كرنا ئەو جهێ (درایف + فولدەر) پەرتووك دناڤدا هاتیه ڤەگرتن.

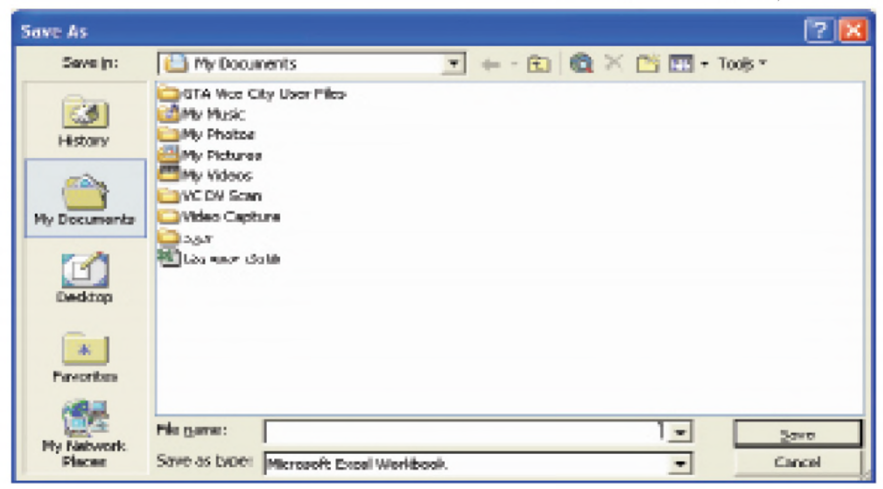
٢-دهێته بكارئینان بۆ دیاركرنا ناڤێ پەرتووكا مه بڤێت ناڤەروكا وێ بەرچاڤبكەین.

:Close بۆ گرتنا پەرتووكا ڤەكری.

:Save ئەم پشتی پەرتووكەكا نوی ڤەدكەین ودناڤدا دنڤیسین وبۆ پاراستنا ناڤەرۆكا وێ بۆ ماوەیەكێ درێژ پێدڤییە ئەڤ پەرتووكە بهێتە ڤەگرتن دناڤ كۆمپیۆتەریدا و ب ڤی شیوەی:-

لدەسپێكێ پشتی ئامادەكرنا پەرتووكا نوی دێ چینە سەر لیستەیا File ولدووڤدا دێ Save كلیك كەین یان لسەر شەریتا پیڤەری (ستاندەرد) دێ ئایكۆنێ Save كلیك كەین یان ب رێیا كیبوردێ دێ (Ctrl+s) كلیك كەین، دایلوك بۆكسەك دێ بەرچاڤبیت.

د ڤێ دایلۆك بۆكسێدا ودناڤ خانەیا (Save In) دا دێ جهێ لێ ڤەدگرین (درایف + فولدەر) دیار كەین وهەر وەسا دخانەیا (File Name) دا دێ ناڤەكی بۆ پەرتووكێ (فایلی) دانین، لدووڤدا كلیكێ لسەر دوگما Save دكەین یان لسەر كیبۆردی دوگما (Enter) بكاردئینین بڤی شێوەی پەرتووك (فایل) دهێتە ڤەگرتن ودشیاندایە هەر دەمێ مەبڤێت ناڤەرۆكا وێ بەرچاڤبكەین وگوهۆڕینا لسەر ئەنجام بدەین وڤەگرینە ڤە.

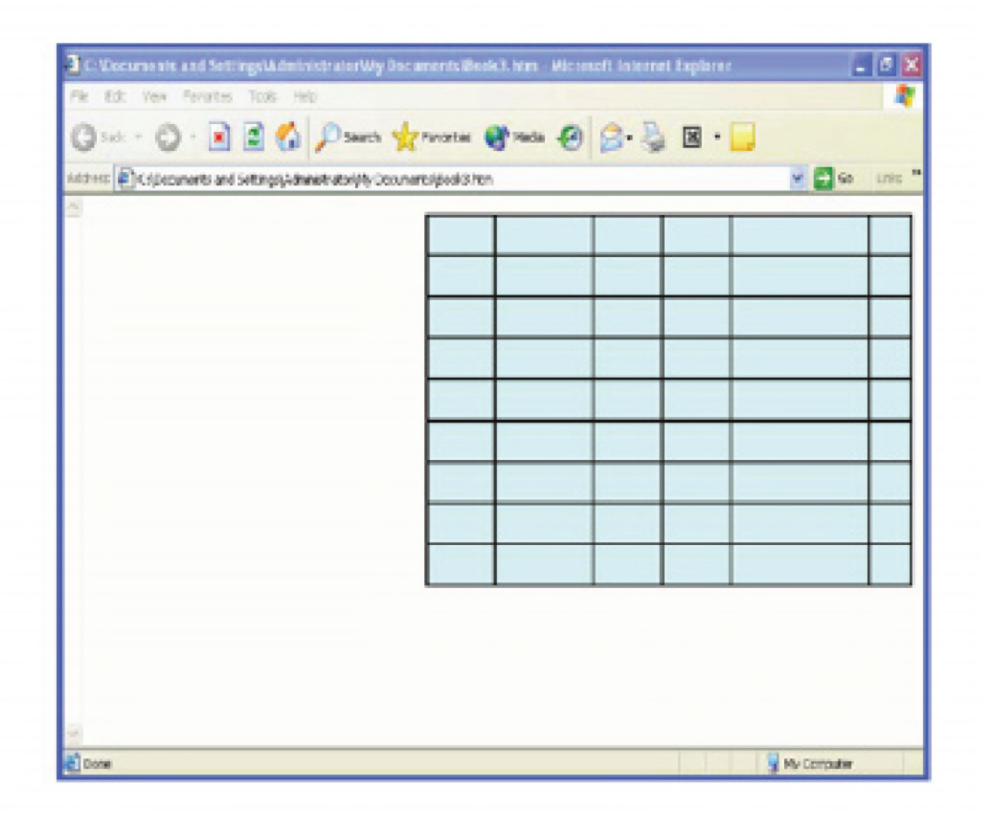

تێبینی:

لدەمێ ئەم پەرتووكەكا (فایلەكێ) نوی ئامادەدكەین و ئەم هەولبدەین پرۆگرامی یان پەرتووكێ بگرین كۆمپیۆتەر دێ برێیا نامەیەكێ ئاگەهداریا مە كەت (ئایا ئەو گۆرانكارییێت لسەر پەرتووكێ (فایلی) هاتینە ئەنجام داین بهێنە ڤەگرتن یان نە؟) بۆ ڤێ چەندێ ئەگەر مە دوگما (Yes) كلیككر دێ ئێكسەر دایلۆك بۆكسا ڤەگرتنێ (Save) بەرچاڤبیت وناڤەكی دێ بۆ دانین وڤەگرین.

:Save As بۆ ڤەگرتنا ئەو فایلێن (پەرتووکێن) بەری نهو نە هاتینە ڤەگرتن یان ژی بۆ ڤەگرتنا پەرتووکەکا ڤەگرتی بناڤەکێ نوی دهەمان جهدا یان لجهەکێ دی دهێتە بکارئینان.

:Save as Web Page ڤەگرتنا فایلی وەك بەرپەرەکێ وێب کە وەکو بەرپەرەکێ ئینتەرنێتێ وبڤی شێوازی دهێتە بەرچاڤکرن لدەمێ ڤەکرنێدا

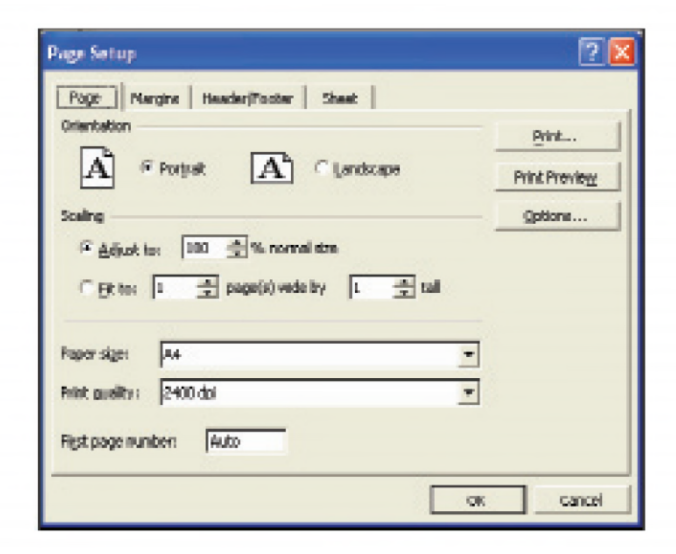

:Search بۆ لێگەریان لسەر ئەو فایلێن ئێکسلی ئەوێن پێش وەخت هاتینە ڤەگرتن وجهێ وان لدەڤ مە د دیار نەبن دهێتە بکارئینان.

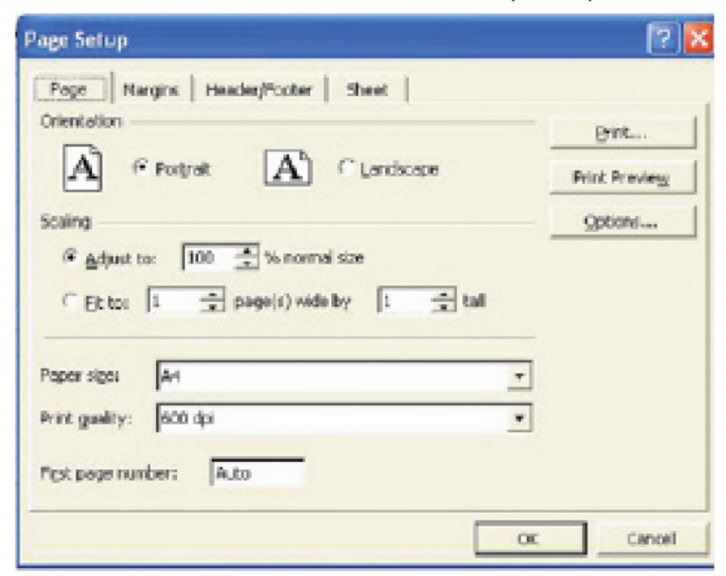
:Page Setup ئامادەكرنا بەرپەری

دەمێ ئەم لسەر پرۆگرامێ ئێكسلیدا كاردكەین وەكو هندێیە كو رووبەركێ مەزندا كاربكەین ژ ئەگەرێ زۆریا ژمارەیا رێزان وستوونینان، بریێ فەرمانێ Page Setup دشیایندایە وی بەرپەرێ ئامادەبكەین وە چاپ بكەین لدووڤ پەراوێز وقەبارەی بەرپەرێ.

پشتی كلیككرنا فەرمانێ Page Setup ئەڤ دایلۆك بۆكسا لخوارێ دیار دبیت كو پێك دهێت ژ ڤان پشكان:-

ئێک: Page ئەڤ پشکە پێکدهێت ژڤان لقان:-

١-Portrait: ئەگەر مە بڤێت بەرپەڕ دبارێ ستووینیدا بیت دێ ڤێ لقێ ئەکتیڤکەین

٢-Landacape: ئەگەر مە بڤێت بەرپەڕ دبارێ پانیاییدا بیت دێ ڤێ لقێ ئەکتیڤکەین

٣-Adjust to: دهێتە بکارئینان بۆ بچووککرن ومەزن کرنا زانیاریان لسەر بەرپەڕێ چاپکری.

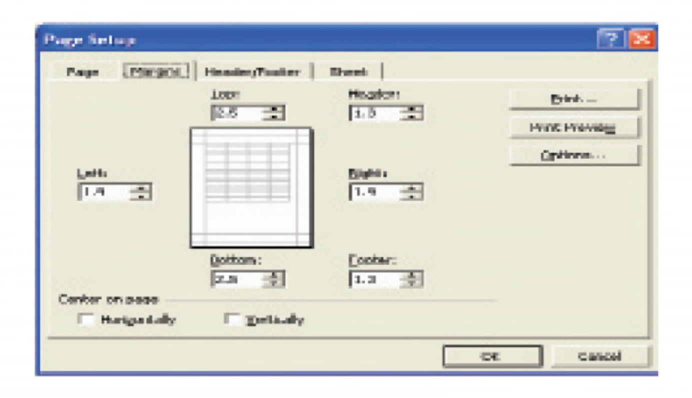
٤-Fit to: بۆ دابەشکرنا زانیاریان لسەر بەرپەڕەکی یان چەند بەرپەڕان یان ئینانا زانیارییێن چەند بەرپەڕان بۆ ئێك بەرپەڕ دهێتە بکارئینان.

٥-Paper Size: بۆ دیارکرنا قەبارێ بەرپەڕی دهێتە بکارئینان.

٦-Print Quality: بۆ دیارکرنا جۆرێ چاپکرنێ ژ ئالییێ ووردبینێ ڤە دهێتە بکارئینان.

پشتی ئەم لقان دەستنیشاندکەین لدووف پێدڤیيا مە دێ کلیکەکێ لسەر (OK) دەین ئەڤجا دهێتە جێبەجێکرن.

دوو:Margins: دهێتە بکارئینان بۆ دیار کرنا پەراوێزێن هەر چۆار لایێن بەرپەڕی هەر وەکو لخۆارێ دیار کری.

١-Top: بۆ دانانا پەراوێزا سەرێ بەرپەڕی.

٢-Bottom: بۆ دانانا پەراوێزا ژێریا بەرپەڕی.

٣-Right: بۆ دانانا پەراوێزا لایێ راستێ یێ بەرپەڕی.

٤-Left: بۆ دانانا پەراوێزا لایێ چەپێ یێ بەرپەڕی.

٥-Header: بۆ دانانا پەراوێزا نڤیسینا لسەرێ هەمی بەرپەڕان دهێتە نڤیسین.

٦-Footer: بۆ دانانا پەراوێزا نڤیسینا لژێریا هەمی بەرپەڕان دهێتە نڤیسین.

٧-Horizontal: بۆ وێ چەندێ کو نڤیسینا مە ژ ئالییێ ئاسوییدا بکەڤیتە ناڤەراستا بەرپەڕی دهێتە بکارئینان.

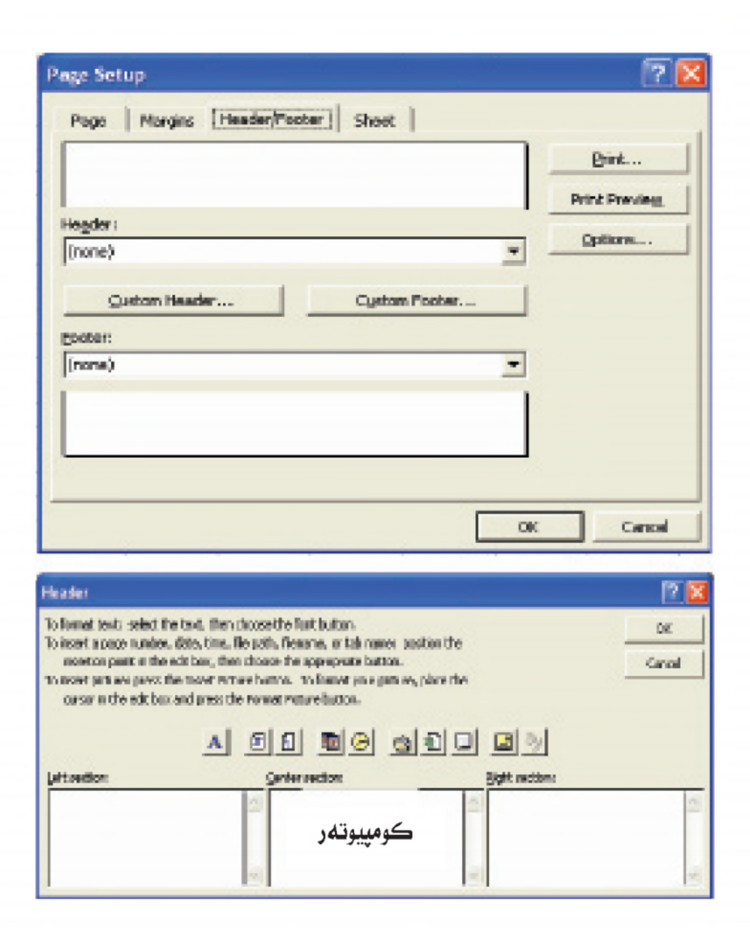
٨-Vertical: بۆ وێ چەندێ کو نڤیسینا مە ژ ئالییێ ستووینیدا بکەڤیتە ناڤەراستا بەرپەڕی دهێتە بکارئینان.

هەروەسا پشتی ڤان لقان دەستنیشاندکەین دێ دوگما (OK) کلیکککەین ئەڤجا دهێنە جێبەجێکرن.

سێ: Header/Footer: ئەڤ پشکە ژ ڤان لقان پێك دهێت.

١-Header: دڤێ لقێدا کومەکا نڤیسینێن ئامادەکری هەنە وهەر ئێکا دهێتە دەست نیشانکرن دێ بشێوەیەکێ ئوتوماتیکی لسەرێ هەمی بەرپەڕان دووبارە بیت.

٢-Custom Header: دڤێ لقێدا دشیاندایە لدووڤ حەزا مە نڤیسینان بنڤیسین یان وێنەیان دانین بۆ وێ چەندێ کو لسەرێ هەمی بەرپەڕان بهێنە دووبارە کرن.

٣-Footer: د ڤێ لقێدا کومەکا نڤیسینێن ئامادەدکری هەنە وەھەر ئێکا دهێتە دەستنیشانکرن دێ بشێوەیەکێ ئوتوماتیکی لژێربا هەمی بەرپەڕان دووبارە بیت.

٤-Footer Header: د ڤێ لقێدا دشیاندایە لدووڤ حەزا مە نڤیسینان بنڤیسین یان وێنەیان دانین بۆ وێ چەندێ کو لبنێ هەمی بەرپەڕان بهێنە دووبارە کرن.

پشتی ڤان لقان دەستنیشاندکەین دێ دوگما (OK) کلیککەین.

چۆار:Sheet: ئەڤ پشکە ژڤان لقان پێکهاتیە:-

١-Print area: ئەگەر مە بڤێت بتنێ نڤیسینەك یان پشکەکا دەستنیشانکری چاپکەین دێ برێیا ڤێ لقی ئەنجامدەین.

٢-Rows to Repeat at top: دهێتە بکارئینان بۆ دەستنیشانکرنا ناڤ ونیشانێن خشتەیان کو بشێوەیەکێ ئوتوماتیکی لسەر خشتەی لهەمی بەرپەڕان بهێتە چاپکرن.

٣-Colum to repeat at top: دهێتە بکارئینان بۆ دووبارەکرنا ناڤ ونیشانێن ستووینێن خشتەی کو لهەمی بەرپەڕان بهێتە چاپکرن.

٤-Gridline: بۆ دیار کرنا هێلێن (خیچێن) ئاشوپی یێن پرۆگرامێ ئێکسلی لدەمێ چاپکرنێدا دهێته بکارئینان.

٥-Black and White: ئەگەر مە بڤێت خشته بشێوەیەکێ رەش وسپی بهێته چاپکرن دێ ڤێ لقێ ئەکتیڤکەین.

٦-Draft Quality: بۆ چاپکرنا خشتەی وەکو رەش نڤیسەك دهێته بکارئینان.

٧-Row and Column Heading: ئەگەر مە بڤێت ناڤ ونیشانێن ستووینان و ژمارەیێن ریزان بەرچاڤبکەین لدەمێ چاپکرنێدا دێ ڤێ لقێ ئەکتیڤکەین.

٨-Comments: بۆ دیار کرنا تێبینییێن هاتینه دانان بۆ خانەیان لدەمێ چاپکرنێدا دهێته بکارئینان.

٩-Over then Down ، Down then Over:

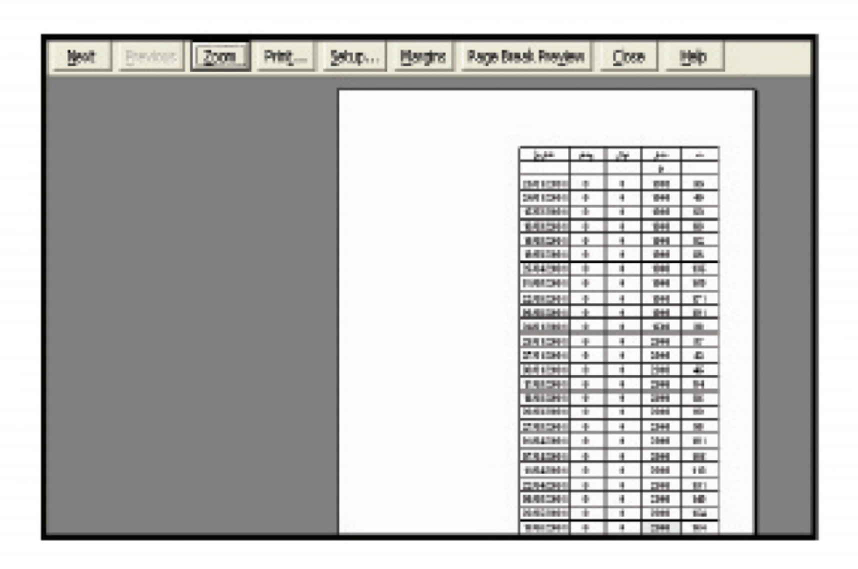

ئەگەر دبەرپەڕکیدا خشتەیەکێ درێژ یان چەند خشته هاتبنه ئامادەکرن، برێیا ڤێ لقێ دێ رێزبەندیا دابەشکرنا خشتەی لسەر بەرپەڕان دیار کەین.

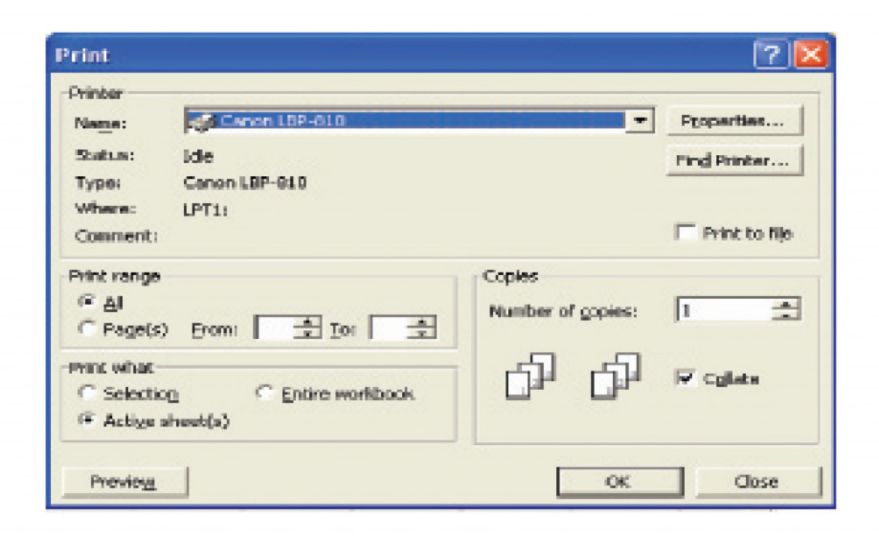
پشتی دەستنیشانکرنا ڤان لقان دێ دۆگما (OK)کلیککەین.

:Print Preview

:Print Preview بۆ بەرچاوکردن بەرپەڕان بەری چاپکردنی دەهێتە بکارئینان وبکلیککرن (Close) دێ زڤرینە بارێ ئاسایی یێ فایلی.

Print: بۆ چاپکرنا بەرپەڕان دهێتە بکارئینان وپێکدهێت ژڤان لقێن لخوارێ دیار کری:-

أ-Name: ئەڤ پشکە بۆ دەستنیشانکرنا ناڤێ ئامیرێ چاپێ (Printer).

ب-All: بۆ چاپکرنا هەمی بەرپەڕێن (sheet)ی دهێتە بکارئینان.

ج-Pages: بۆ دەستنیشانکرنا ژمارەیێن بەرپەڕێن دهێنە چاپکرن وەکو نموونە (٣-٦) چاپکرنا بەرپەڕێن (٣) تا (٦) دهێتە بکارئینان.

د-Selection: بۆ چاپکرنا ئەو پشکا هاتیە دەست نیشانکرن دناڤ بەرپەڕیدا.

هـ- Active sheet(s): بۆ چاپکرنا بەرپەڕێن (Sheets) یێن ئەکتیڤ.

و-Enter Workbook: بۆ چاپکرنا هەمی بەرپەڕێن (Sheet)ێن فایلی دهێتە بکارئینان.

ز-Number of Copies: بۆ دیارکرنا ژمارا وێنەیێن پێدڤی ژ بەرپەڕێن چاپکرنێ دهێتە بکارئینان.

ح-Collate: بۆ دیار کرنا ریزیەندیا چاپکرنا بەرپەڕان لدووڤ ژمارا بەرپەڕان یان لدووڤ دوماهیك ئینانا وێنەیێن هەر بەرپەڕەکی پشکە ئەڤ گرێدایە ب خالا (ز)ڤە.

Send to: تایبەت ب هنارتنا پەرتووکێن (فایلێن) ئێکسلی.

Properties: بۆ دیار کرنا خسلەتێن پەرتووکێ (فایلی) دهێتە بکارئینان، وەك:-

(قەبارە، ناڤێ پەرتووکێ، جهێ ڤەگرتنێ، ...هتد)

Exit: ئەڤ فەرمانە دهێتە بکارئینان بۆ دەرکەفتن وگرتنا پرۆگرامی.

لیستەیا Edit

ئەڤ لیستەیە ژ کومەکا فەرمانان پێکهاتیە وبقی شێوەی :-

:Undo لێ زڤرین ژ پێنگاڤا دوماهییێ.

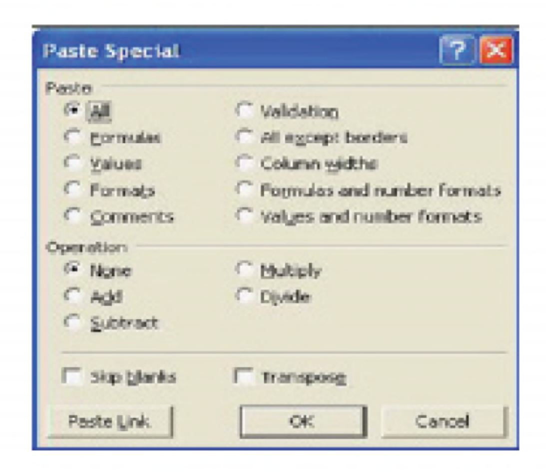
:Redo ڤەگەریان بۆ پێنگاڤا ئەم لێ زڤرین.

:Cut بڕین

:Copy کۆپیکرنا خانەیێن دەستنیشانکری

:Paste نیساندنا ئەو خانەیێن هاتینە بڕین یان کۆپیکرن

:Paste Special نیساندنا وان خانەیێن هاتینە بڕین یان کۆپیکرن لدووف تایبەتمەندییێن پێدڤی هەر وەکو دیار د ڤی وێنەیدا.

Fill: بۆ پڕکرنا کومەکا خانەیان ب پێزانێن دیار کری دهێتە بکارئینان، ئەڤ فەرمانە پێك دهێت ژ:-

Right: پڕکرنا خانەیان بۆ لایێ راستێ

Left: پڕکرنا خانەیان بۆ لایێ چەپێ

Justify: پڕکرن لدووڤ تایبەتمەندیێن خانەیان وەکو لێگدانا نڤیسینێن دوو خانەیان دناڤ ئێك خانەدا.

Series: پڕکرنا تایبەت، ئەڤەژی بۆ پڕکرنا بەرواران یان مەهان یان سالان ئێك لدووڤ ئێك.

Series In: پێکهاتیە ژ Rows بۆ کاری لسەر ریزان و Columns بۆ کاری لسەر ستوینان.

1	
2	
3	
4	

پشتی کلیککرن لسەر (File) و لدووڤدا (Right)

1	1
2	2
3	3
4	4

Clear: ئەڤ فەرمانە دهێتەبکارئینان بۆ ژێبرنا هەر گوهۆڕینەکا هاتبیتە کرن لسەر خانەیان، ب جێبەجێکرنا ڤی فەرمانی ئەو خانە دێ زڤرنە بارێ ئاسایی یێ خۆە، ئەڤ فەرمانە پێکهاتیە ژ:-

All: ژێبرنا هەمی پشکان

Format: ژێبرنا هەمی کردارێن پشکا گۆنجاندنا خانەیان وەك جۆر وشێوێ فونتی ورەنگ و چۆار چۆڤێن خانەیان وهەمی پشکێن دی یێن گۆنجاندنێ

Content Del: بتنێ ژێبرنا زانیارییێن دناڤ خانەیاندا.

Comments: ژێبرنا تێبینیێن هاتینە نڤیسین لسەر خانەیان

Delete: ژێبرن وژڤان پشکان پێکدهێت:-

Shift cells Right: ژێبرنا خانەیێن دەستنیشانکری وپالدانا وان بۆ لایێ راستێ.

Sheft cells up: ژێبرنا خانەیێن دەستنیشانکری وپالدانا وان بۆ لایێ سەری.

Entire row: ژێبرنا رِێزان لدووڤ خانەیێن دەستنیشانکری.

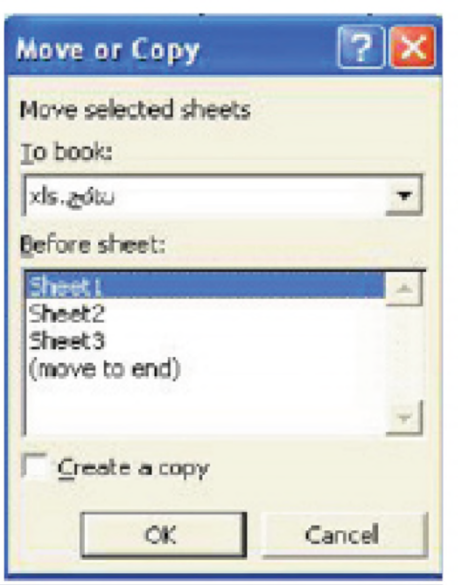
Entire Column: ژێبرنا ستوینان لدووڤ خانەیێن دەستنیشانکری.

Delete Sheet: ژێبرنا بەرپەڕەکی (Sheet)ەکی ب تەمامی.

Move or Copy Sheet: ڤەگۆهاستن یان کوپیکرنا بەرپەڕەکی ودگەل جێبەجێکرنا ڤی فەرمانی دایلۆك بۆکسەك بەرچاڤدبیت، ژڤان پشکان پێکدهێت.

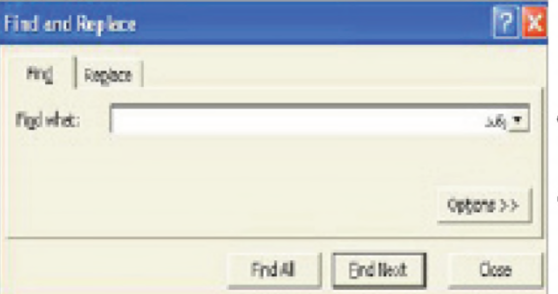
To Book: بۆ فایلەکێ دیارکری.

Before Sheet: دیارکرنا جهێ بەرپەڕێ دهێتە ڤەگۆهاستن یان کۆپیکرن

(جهێ وی دناڤ بەرپەڕاندا) و ل ڤێرێ بۆ کۆپیکرنێ پێدڤییە خانەیا Create a copy ئەکتیڤ بکەین.

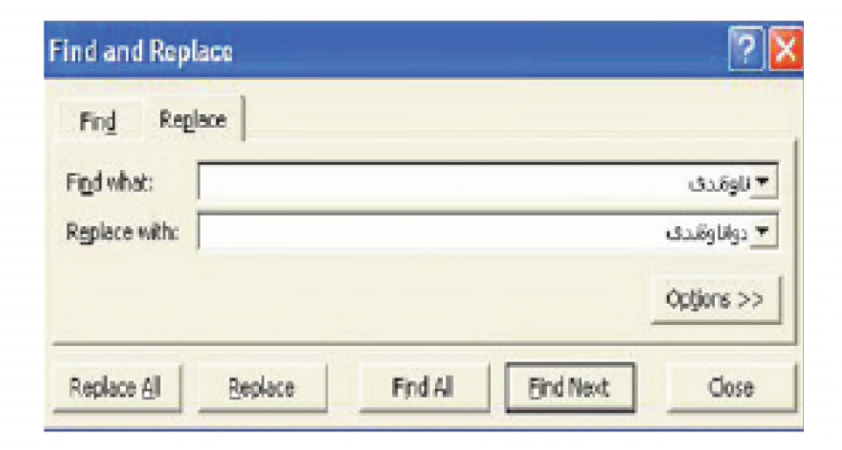
:Find

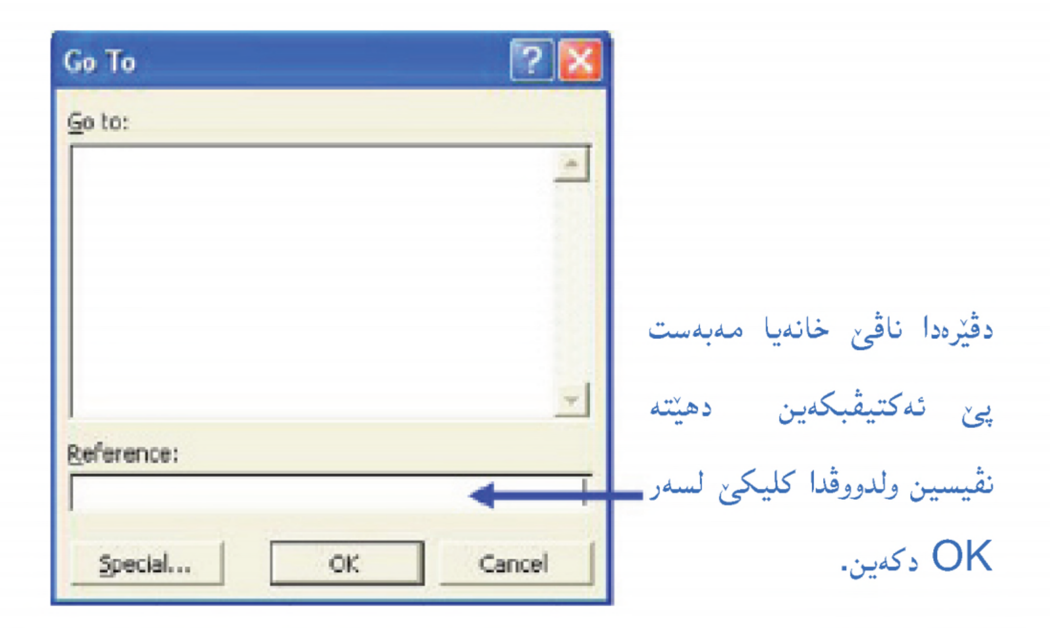

لێگەریان یان دیتنا زانیاریان لدەمەکی کو زانیاری د زۆربن یان کومەکا زۆر یا ناڤان هاتینە تێئێخستن دناڤ خشتەیدا، لڤێرێ بۆ لێگەریان یان دیتنا ناڤەکی بزویترین دەم ئەڤی فەرمانی ئەنجامددەین ئەوژی برێیا نڤیسینا پەیڤان ئەم لێدگەریێن دناڤ لاکێشا Find What دا ولدووڤدا کلیکێ لسەر Find Next دکەین ئەڤجا بزویترین دەم بۆ مە دیار دبیت.

:Replace

بۆ گوهۆڕینا پێزانینەکێ ب پێزانینەکا دی لدەمەکی ئەگەر مەبڤێت ووشەیەك یان رستەیەك ل شووینا ئێکا دی بهێتە نڤیسین، بکلیککرن لسەر Replace دایلۆك بۆکسەك بەرچاڤدبیت ژ دوو پشکان پێکهاتیە د ڤالاهییا ئێکێدا Find What دێ وان داتایێن بهێنە گوهۆڕین نڤیسین و دڤالاهییا دوویێدا دێ وان داتایێن ل شووینا وان بهێن دێ نڤیسین ولدووڤدا کلیکێ لسەر دۆگما Replace دکەین، ئەگەر مەبڤێت هەمی دانەیێن وان داتایان ب ئێکجار بهێنە گوهۆڕین بۆ وان داتایێن نوی کلیکێ لسەر دۆگما Replace All دکەین.

:GOTO بۆ ئەکتیڤکرنا خانەیەکا دیار کری، برێیا ڤی فەرمانی بزویترین دەم دگەهینە خانەیا مەبەست پێ

لیستەیا View

ئەڤ لیستە تایبەتە ب بەرچاڤكرنا روویێ فایلێن ئێكسلی و ژڤان پشكان پێك دهێت:-

:Normal بەرچاڤكرن ب شێوەیەكێ ئاسایی.

:Page Break Preview بەرچاڤكرنا ناڤەرۆكا فایلان هەر وەكی لسەر ئامیرێ چاپێ دەردكەڤیت.

:Task Pane بۆ بەرچاڤكرنا وێ لیستەیا ل لایێ راستێ یێ فایلی دەردكەڤیت كو دناڤدا زانیاری لسەر پەرتووكێ (فایلێ) ڤەگرتی دیار دكەت.

:Toolbar بۆ بەرچاڤكرن وڤەشارتنا شەریتێن كەرەستان.

:Formula Bar بۆ بەرچاڤكرن و ڤەشارتنا شەریتا هاوكێشەیان.

:Status Bar بۆ بەرچاڤکرن وقەشارتنا شەریتا بارێ نوکە کو دڤێ شەریتێدا زانیاریان ددەتە مە لسەر جهێ نیشاندەری (جهێ کار لسەر دهێتە ئەنجامدان).

:Header and Footer بەحسێ ڤێ پشکێ هاتیە کرن دناڤ پشکا (Page Setup) دا د لیستەیا (File)دا.

:Full Screen بەرچاڤکرن لدووڤ پرانیا شاشێ (مۆنیتەری).

:Zoom بۆ دویرئێخستن ونێزیککرن وبەرچاڤکرنا زانیاران.

Zoom
Magnification
200%
100%
75%
50%
25%
Fit selection
Custom: 100 %
OK
Cancel

لیستەیا Insert

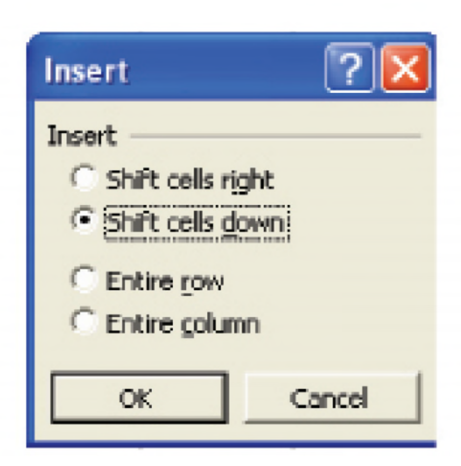

:Cells بۆ زێدەکرنا (داکرنا) خانەیان و ستوونینان وریزان دهێتە بکارئینان، پێك دهێت ژ ڤان لقان:-

أ-Shift Cells Right: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) خانەیەکێ ل لایێ ڕاستێ.

ب-Shift Cells Down: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) خانەیەکێ بۆ لایێ خوارێ.

ج-Entire Row: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) ڕیزەکێ.

د-Entire Column:بۆ زێدەکرنا (داکرنا) ستوونەکێ.

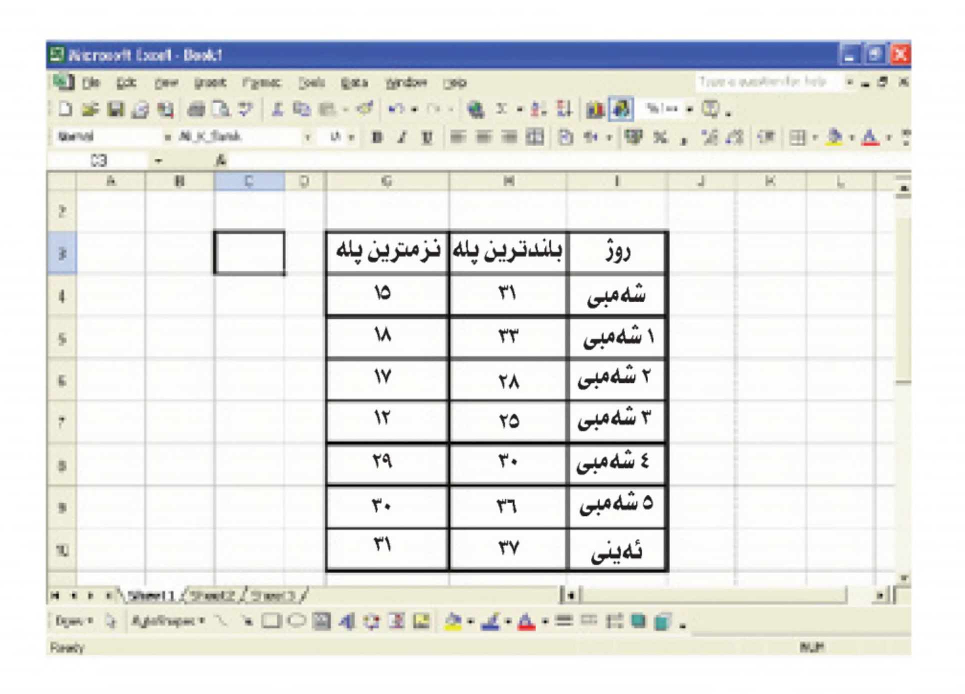
Row: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) رِێزان.

Columns: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) ستوونینان

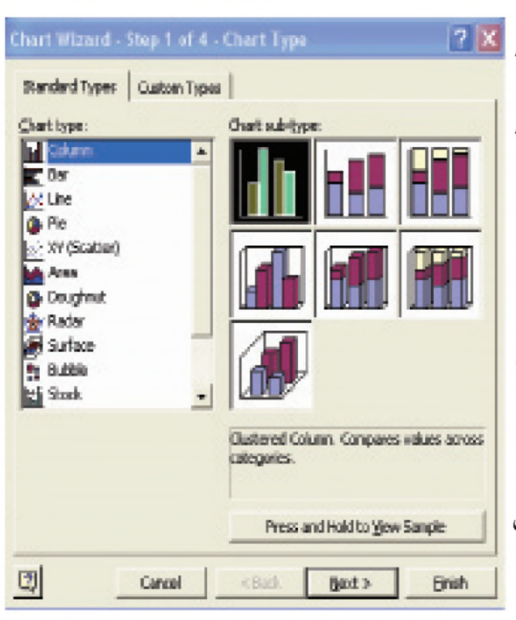
Worksheet: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) بەرپەرِەکی (Sheet)ەکی.

Chart: بۆ زێدەکرنا (داکرنا) هێلکارەکی، پشتی داتا دهێتە تۆمارکرن دناڤ خشتەیدا و بۆ تێگەهشتنا بلەز سەبارەت زانیاریێن داتایان ئەوێن پێدڤی ب هێلکاران هەی گۆرانکاریێن وان بەرچاڤبکەین، وەکو لڤیێ نموونەیا لخۆاریێ هاتیە روونکرن.

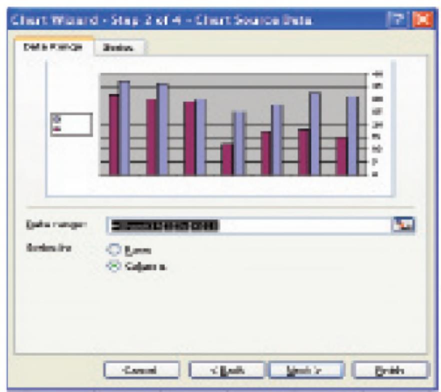
ئەگەر مە بڤێت بلندبوون ونزمبوونا سەقایێ حەفتیەکێ برێیا هێلکارەکی (Chart) ەکی بەرچاڤبکەین کو ب ڤی شێوەی بیت:-

روژ	بلندترین پله	نزمترین پله
شەمبی	٣١	١٥
١ شەمبی	٣٣	١٨
٢ شەمبی	٢٨	١٧
٣ شەمبی	٢٥	١٢
٤ شەمبی	٣٠	٢٩
٥ شەمبی	٣٦	٣٠
ئەینی	٣٧	٣١

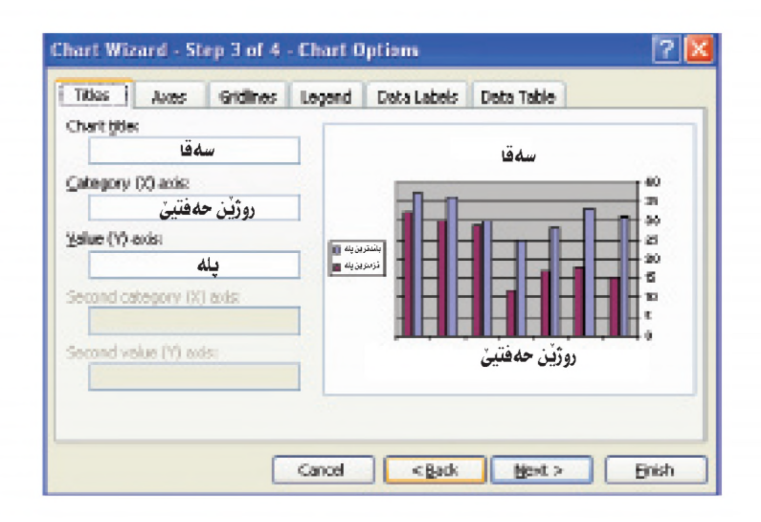

لدەسپێکێ دقێت ئەو پشکێن مە بقێت هێلکاری بۆ چێکەین بهێنە دەستنیشانکرن و لدووڤدا دناڤ لیستەیا (Insert)دا کلیکێ لسەر (Chart) بکەین، بۆکسەك بەرچاڤدبیت ودناڤ ڤێ بۆکسێدا ل پشکا (Chart Type) دا دێ جۆرێ هێلکاری هەلبژێرین کو هەرئێك ژوان جۆران بۆ مەبەستەکا تایبەت دهێتە بکارئینان ولدووڤدا لپشکا (Chart Sub Type) جۆرەکی دێ هەلبژێرین وکلیکێ لسەر Next دکەین، دێ دایلۆك بۆکسەکا دی بەرچاڤبیت وبڤی شێوەی:-

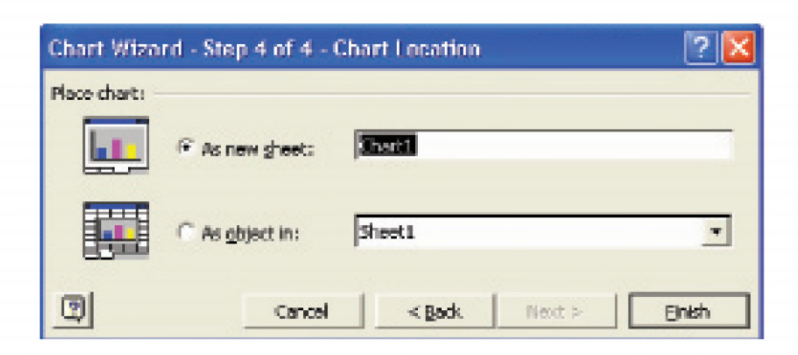

دڤێ پشکێدا بکلیککرن لسەر (Row) ستوونا ئێکێ ئەوا هاتیە دەستنیشانکرن دناڤ هێلکاریدا دێ لسەر بارێ پانیاتییێ (ئاسۆیی) بەرچاڤبیت، و بکلیککرن لسەر (Column) دێ لسەر بارێ ستوونینێ بەرچاڤبیت.

پشتی هەلبژارتنا ئێك ژ ڤان بابارا ولدووڤ گونجاندنا كاری كلیكێ لسەر (Next) دكەین (لدەمێ جۆرێ كاری هێلكاری هەلبژارتی نە ل ئاستێ پێدڤیبیت داشیاندایە بڕێ دۆگما (Back) بزڤرینەڤە بۆ پێنگاڤا ئێكێ وجارەكادی دپشكا Chart Typeدا جورەكێ دی دەستنیشانبكەین ولدووڤا ل پشكا Chart Sub Type شێوەیەكێ هەلبژێرین، وكلیكێ لسەر Next بدەین) پشتی كلیككرنا Next دپێنگاڤا دوێدا شێوێ بۆكسێ دێ بڤی ڕەنگی بیت:-

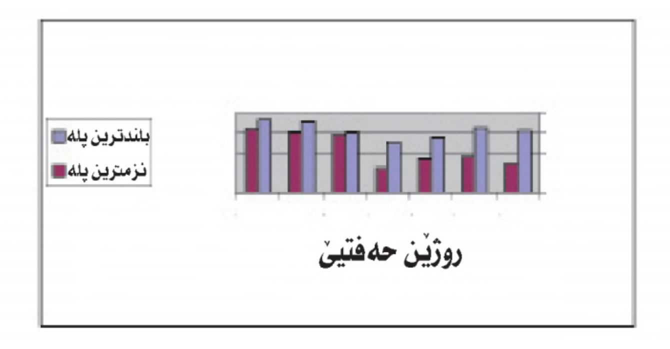

كو دشیاندایە ناڤ ونیشانان بۆ هێلكاری زێدەبكەین و هەروەسا بۆ تەوەرێن ستوونینی وئاسوییی (پانیاتی) ناڤ ونیشانان دیاربكەین.

پشتی تەمامبوونا کاری و دپێنگاڤا سێیدا کلیکێ لسەر Next دکەین ئەڤ بۆکسە بەرچاڤدبیت:-

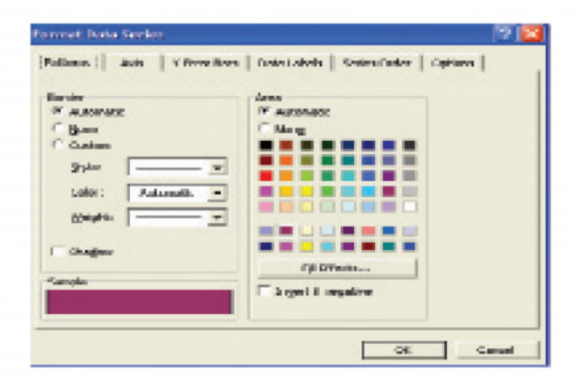

دڤێرەدا جهێ هێلکاری دەستنیشاندکەین کو دناڤ (Sheet1 یان Sheet2 یان Sheet3..هتد) داین یان دناڤ بەرپەرەکێ نوی بهێتە دانان، پێنگاڤا دوماهیکێ دێ دوگمە (Finish) کلیککەین هێلکار دێ هێتە بدەستڤەئینان وبڤی شێوەی.

تێبینی:-

ئێک:- ئەگەر مەبڤێت هێلكار بتنیێ بۆ دوو ستووینان یان دوو ریێزان ژ خشتەی دروستبكەین، پێدڤییە بتنیێ وان دوو ستووینان یان دوو ریێزان دەستنیشانبكەین، وئەگەر هەردوو ل تەنشت ئێك نەبوون پێدڤییە بەراهیكێ ئێك بهێتە دەست نیشانكرن وپاشان تبلا مە لسەر دوگما (Ctrl)ی لسەر كیبۆردی ببەردەوامی لێدایبیت ودگەلدا ستووین یان ریێزا دوویێ بهێتە دەستنیشانكرن بڤی شێوەی هەردوو دهێنە دەستنیشانكرن ونەخشە لدووف پێدڤییا مە دیێ هێتە دروستكرن.

دوو:- بۆ هەر گۆرانكاریەكێ دناڤ هێلكاریدا وەك (جۆر، قەبارە، جۆرێ نڤیسینێ، رەنگێ چوار چوڤێن هێلكاری و...هتد)، ئەوژی بریێیا دوو جار كلیككرنا دوگما چەپێ یا ماوسی لسەر هێلكاری ئەڤ بۆكسا لخۆارێ دیاركری بەرچاڤدبیت دشیاندایە دڤێ بۆكسێدا گۆرانكاریان ئەنجام بدەین.

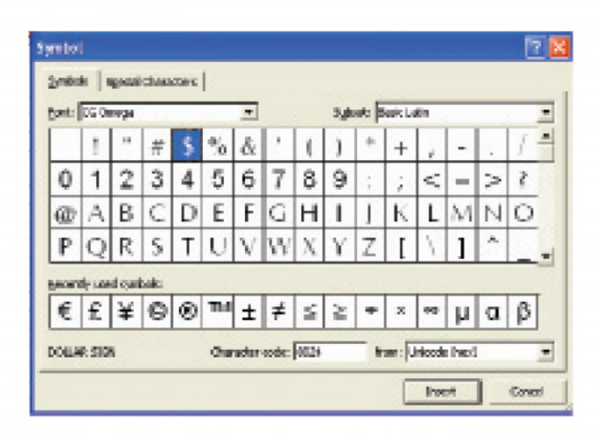
Symbol:- هەر وەکو ئەم دزانین د بابەتێن زانستیدا ئەم پێدڤی چەند هێمایانەکێ (€، £، µ، ...هتد) بۆ ئەڤێ چەندێ برێیا فەرمانێ (Symbol) دشیاندایە وان هێمایێن پێدڤی بینینە دناڤ خشتەیان ونڤیسینانداو بقان رێکان:-

۱-Insert

۲-Symbol

۳-هێمایەکێ دەستنیشانکەین.

٤-کلیک لایێ چەپێ لسەر (Insert) دکەین.

-:Page Break بۆ دابەشکردنی تێکستەکان بۆ چەند پەڕەیەک بەکاردێت. و بەکلیک کردن لەسەر Remove Page Break دواتر هەمان لیستدا (Insert) دا فەرمانی Page Break نامێنێت.

-:Function ئەم پشکە بەکاردێت بۆ کاری ژمێریاری و پێکهاتنی ژمارەیەک فەرمان و ڤەیێرەکان دەبێت لە بەکارهێنانی فەرمانی (IF) کە، لەدوودا بەکارهێنانی فەرمانێکی دیکە بۆ بڕینی شتەکانی تر.

چەوانیا بکارئینانا IF

ئەڤ فەرمانە دهێتە بکارئینان بۆ پلەیێن بەراوەردکرنێ وەکو نموونە: ئەگەر مە خشتەیەك هەبیت کو دناڤدا نمرێن قوتابیان هاتبنە تۆمارکرن ومەبڤێت ئەنجامێ قوتابیان دیاربکەین ب دەرچوو یان دەرنەچوو برێیا ڤی فەرمانی دشێیێن ڤی کاری ئەنجام بدەین وبڤی شێوەی:-

١-خشتەی بڤی شێوەی دێ ئامادەکەین.

	A	B	C	D
1				
2	ژ	ناڤ	نەمرە	ئەنجام
3	١	گولچن یونس قادر	٩٦	
4	٢	هنار فاروق مونیر	٤٦	
5	٣	هانا دانا عادل	٧٢	
6	٤	شیلان مەریوان صابر	٣٥	
7	٥	یاسین کامال شاهر	٨٤	

٢-خانەیا ئێکێ ژ ستوونا ئەنجامان (D3) دێ ئەکتیڤ کەین.

٣-لیستەیا (Insert) دێ ڤەکەین.

٤-کلیکێ لسەر (Function) دکەین.

٥-فەرمانێ (IF) دێ هەلبژێرین.

٦-کلیکێ لسەر (OK) دکەین.

Function Arguments

IF

Logical_test =

Value_if_true =

Value_if_false =

Checks whether a condition is met, and returns one value if TRUE, and another value if FALSE.

Logical_test is any value or expression that can be evaluated to TRUE or FALSE.

Formula result =

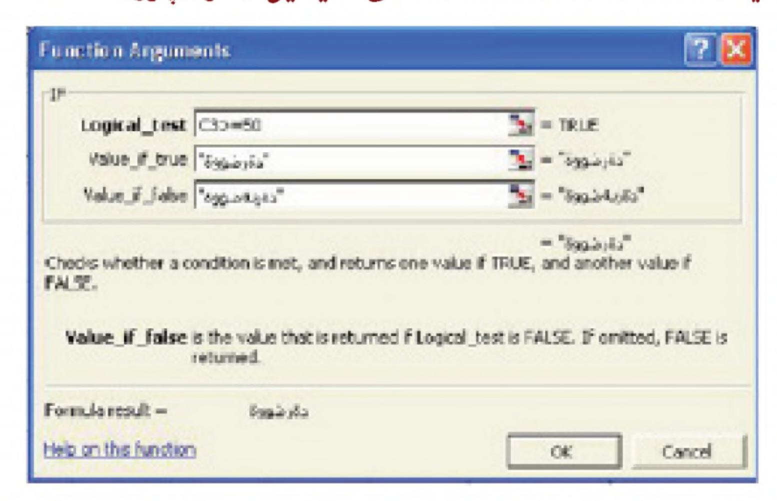
Help on this function

OK Cancel

٧-دخانەیا (Logical Test)دا دێ مەرجی نڤیسین بڤی شێوەی:-

(C3>=50)، دخانەیا (Value If True)دا دێ نڤیسین (دەرچوو)،

و د خانەیا (Value If False)دا دێ نڤیسین (دەرنەچوو)

٨-کلیکێ لسەر (OK) دکەین ئەنجامێ کردارێ یێ خانەیا دیار کری (C3) دێ هێتە دیارکرن ، بۆ زانینا ئەنجامێ خانەیێن دی دێ نیشاندەرێ ماوسی دانینە لسەر خالا راکێشانێ دخانەیا ئەنجام دناڤدا هاتیە دیارکرن (D3) و لدووڤدا بکرارا راکێشان وبەردانا ماوسی دێ هەتا خانەیا دوماهییێ یا ئەنجامان راکێشین. ئەڤجا ئەنجامێ هەمی خانەیێن دی دێ بەرچاڤبن.

ژمارا	ناڤ	نەمرێن دوماهییێ	ئەنجام
١	گولچن یونس قادر	٩٦	دەرچوو
٢	هنار فاروق مونیر	٤٢	دەرنەچوو
٣	هانا دانا عادل	٧٢	دەرچوو
٤	شیلان مەریوان صابر	٣٥	دەرنەچوو
٥	یاسین کامال شاهر	٨٤	دەرچوو

تێبینی:

بۆ ئەنجامدانا پشکا (IF) لسەر خشتەییێ لسەری دیار کری دشیاندایە برێکا نەخشەیان بکاربینین وبقی شێوەی:

دناڤ خانەیا ئێکێدا ژ ستووینا ئەنجامان دێ ڤی نەخشەی نقیسین:-

IF(C3>=50;"دەرچوو";"دەرنەچوو")

:Comment بۆ نڤیسینا تێبینیان لسەر خانەیەکێ یان زێدەتر دناڤ خشتەیاندا دهێتە بکارئینان، ئەڤ فەرمانە پێك دهێت ژ:-

أ-Insert Comment: بۆ نڤیسینا تێبینیێ

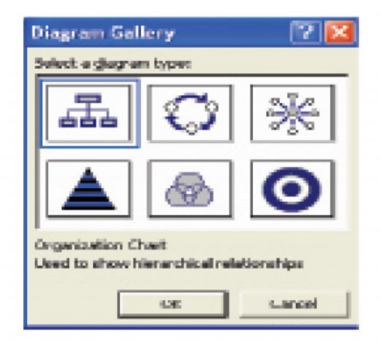
ب-Edit Comment: بۆ گۆهرانکاریان لسە ر تێبینیا هاتیە نڤیسین

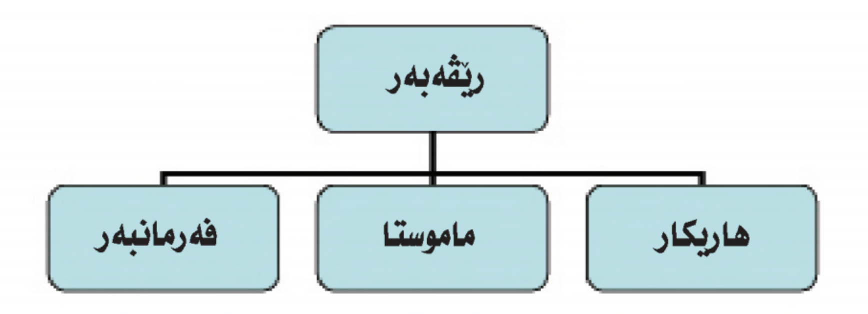
ج-Show Comment: بۆ بەرچاڤکرنا تێبینیێن هاتینە نڤیسین بشێوەیەکێ بەردەوام ولدووڤدا ئەڤ فەرمانە دهێتە گوهۆڕین بۆ (Hide Comment) ئانکو ڤەشارتنا وان تێبینیان، بۆ زانین ئەڤ هەردوو فەرمانە بتنێ برێیا کلیکا راستێ یا ماوسی دهێنە ئەنجامدان

د-Delete Comment: بۆ ژێبرنا تێبینیان.

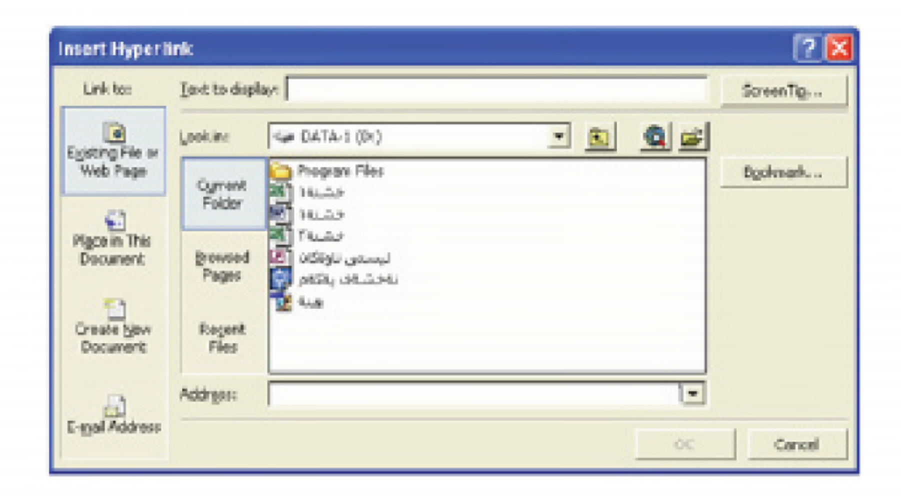
:Picture ئەڤ پشکە ژ چەند لقان پێك هاتیە د وانەیێن بۆریدا هاتینە دیارکرن.

:Diagram بۆ دروستکرنا هێلکارێن رێکخستی (ڤاڤارتن) دهێتە بکارئینان.

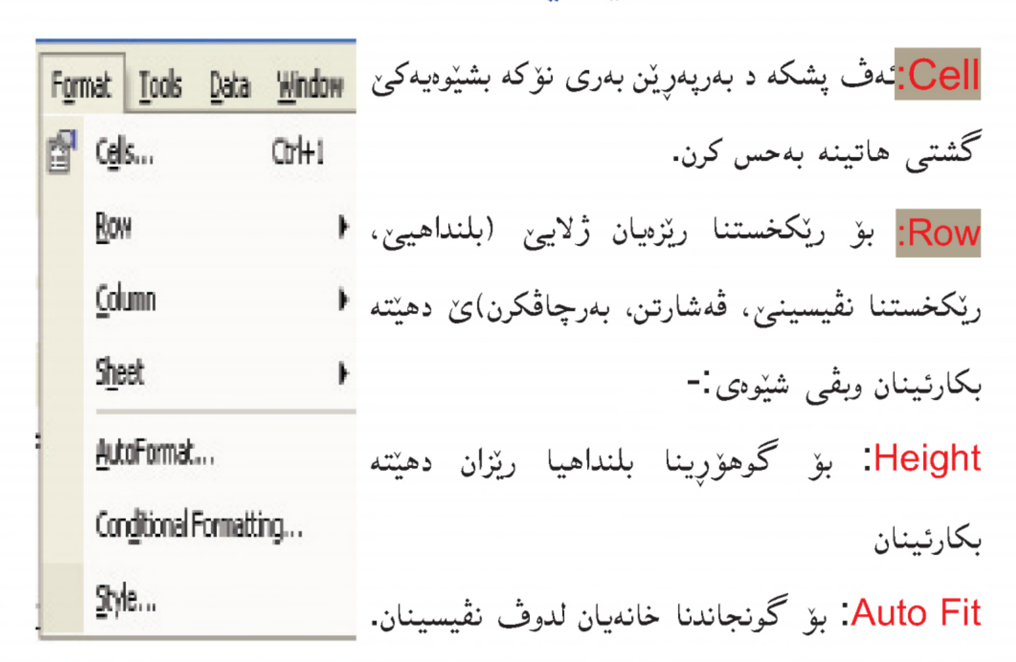

Hyperlink: دهێتە بکارئینان بۆ گرێدانا خانەیەکێ یان کومەکا خانەیان دناڤ شیتەکێدا دگەل شیتەیەکێ دی دناڤ پرۆگرامێ ئێکسلیدا هەروەسا دشیاندایە خانەیان دگەل فایلێن پرۆگرامێن دی وەك (وێرد، ئەکسس، پاوەرپوینت... هتد) گرێدەین.

تێبینی:

بەشی (Extracting File or Web Page) بۆ گرێدانا خانەیەکی یان چەند خانەیان دناڤ شیتەکا پرۆگرامی ئێکسلیدا دگەل فایلەکی دی یێ پرۆگرامی ئێکسلی یان فایلێن هەر پرۆگرامەکی دی دهێتە بکارئینانن.

لیستەیا Format

Cell: ئەڤ پشکە د بەرپەڕێن بەری نۆکە بشێوەیەکێ گشتی هاتینە بەحس کرن.

Row: بۆ رێکخستنا رێزەیان ژلایێ (بلنداهیێ، رێکخستنا نڤیسینێ، ڤەشارتن، بەرچاڤکرن)ێ دهێتە بکارئینان وبڤی شێوەی:-

Height: بۆ گوهۆڕینا بلنداهیا رێزان دهێتە بکارئینان

Auto Fit: بۆ گونجاندنا خانەیان لدوڤ نڤیسینان.

Hide: بۆ ڤەشارتنا رێزێن هاتینە دەستنیشانکرن دهێتە بکارئینان.

Unhide: بۆ بەرچاڤکرنا رێزێن هاتینە ڤەشارتن دهێتە بکارئینان.

Column: بۆ رێکخستنی ستوونی دەهێتە بکارئینان وژقان پشکان پێکدهێت:-

Width: بۆ گوهۆڕینی پانیاتیا ستوونان دەهێتە بکارئینان

Auto Fit Selection: بۆ گونجاندنا نڤیسینان دناڤ خانەیاندا لدووڤ پانیاتیا خانەیان دەهێتە بکارئینان.

Hide: بۆ ڤەشارتنا ستوونێن هاتینە دەستنیشانکرن دەهێتە بکارئینان.

Unhide: بۆ بەرچاڤکرنا ستوونێن هاتینە ڤەشارتن دەهێتە بکارئینان.

Standard Width: پانیاتیەکا ستاندەرد بۆ هەمموو خانەیان پشتی کلیککرنا ڤی بەشی بۆکسەك بەرچاڤدبیت قەبارێ پانیاتیا مەبڤێت دێ نڤیسین وکلیکێ لسەر (OK) دکەین

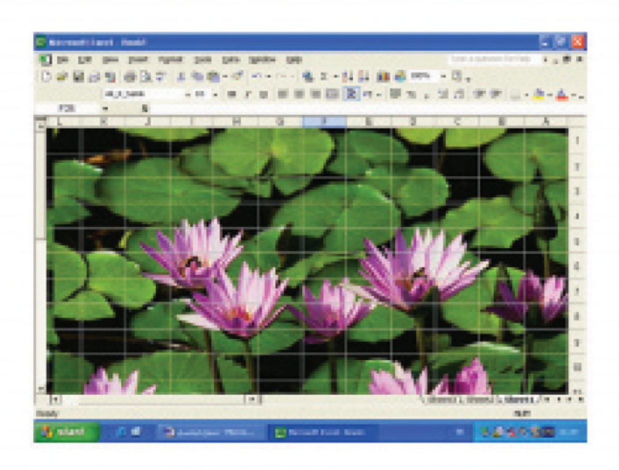
:Sheet ژڤان پشکێن خۆارێ پێك هاتیە:-

:Rename بۆ گوهۆڕینا ناڤێ (Sheet)ى دهێتە بکارئینان.

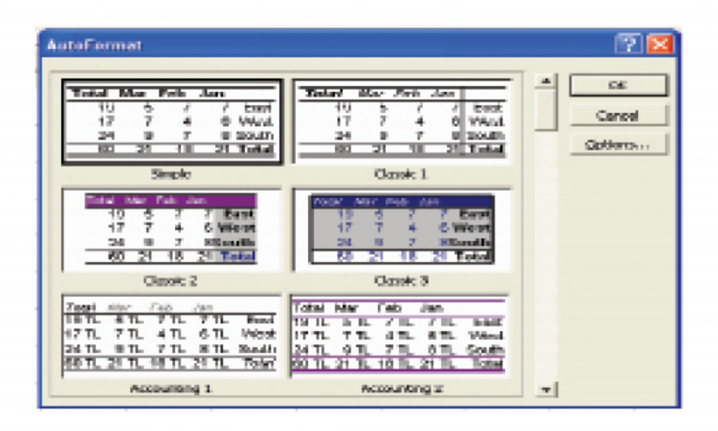
:Hide بۆ ڤەشارتنا(Sheet)ى دهێتە بکارئینان رامانا وێ شیت بەرچاڤنەبیت

:Unhide بۆ بەرچاڤکرنا شیتێن هاتینە ڤەشارتن دهێتە بکارئینان.

:Background بۆ دانانا وێنەیەکی لپشت بەرپەڕێ (Sheet)ى دهێتە بکارئینان لێ ئەڤ وێنەیە لدەمێ چاپکرنێ دەرناکەڤیت.

Auto Format: ئەڤ فەرمانە پێکهاتیە ژ کومەکا خشتەیێن ئامادەکری لدووف رەنگ و چوارچوڤێن خانەیان و جۆرێ نڤیسینێ... هتد. ودشیاندایە دناڤ خشتەیێن خۆ مفای ژێ وەربگرین.

گۆنجاندنا مەرجدار

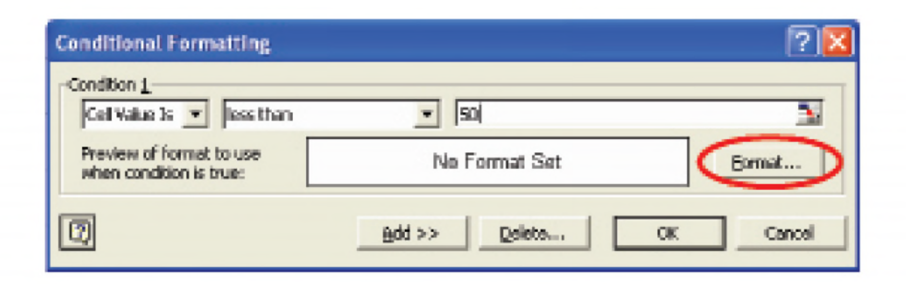
Conditional Formatting

ئەڤ فەرمانە دهێتەبکارئینان بۆ دانانا مەرجێن گۆنجاندنا زانیاریان دناڤ خشتەیاندا وەکو نموونە ئەگەر نمرێن قوتابیان بەردەستبن ومەبڤێت نمرێن وان وانەیێن قوتابی لێ دەرنەچووی برەنگێ سۆر بهێنە نڤیسین ئەم دێ مفای ژڤێ فەرمانێ بینین وبڤی شێوەی:

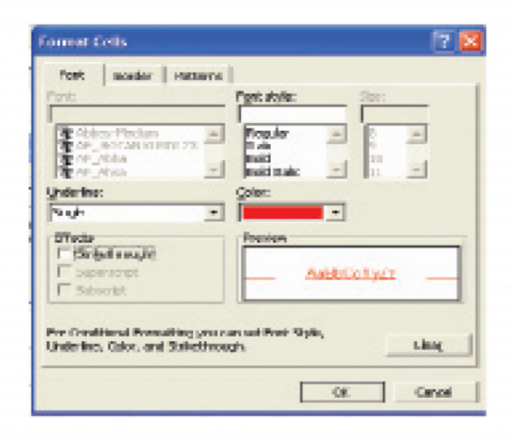
١-دەستنیشانکرنا وان خانەیێن نمرە دناڤدا

٢-لیستەیا Format دێ ڤەکەین

٣-Conditional Formatting دێ کلیککەین

٤-دناڤ بۆکسەیا Conditional Formatting دا دخانەیا (Conditon1) دا مەرجێ مە بڤێت دێ دیارکەین و لدووڤدا کلیکێ لسەر دوگما Format ددەین.

٥-لدووڤدا ئەڤ بۆكسا لسەری دهێتە ڤەكرن دناڤدا دشیاندایە دناڤاوێدا (جۆرێ فۆنتی، قەبارێ نڤیسینێ، رەنگێ داتایان.. هتد) دیاربكەین لدووڤ حەزا خۆ.

تێبینی:

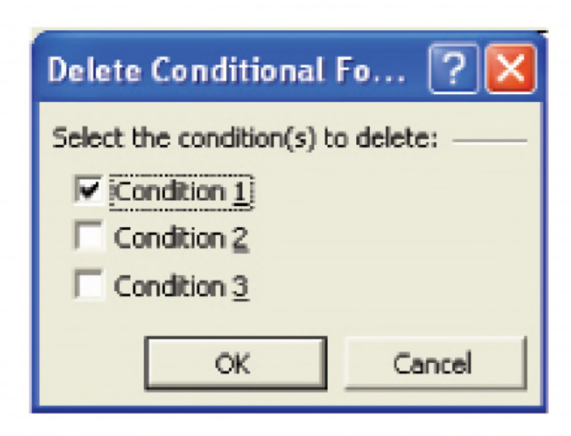
١-دشیاندایە (سێ) مەرجان لسەر خشتەیەكیدا دانین برێیا فەرمانێ (Add). لێ دڤێت ئەو مەرجە ژ ئێك دوو دجودابن.

٢-دناڤ فەرمانێ Conditional Formatting ئەڤ پلێن بەراوەردكرنێ هەنە.

پله‌یێن به‌راوه‌ردکرنێ

1-Between	١.دكه‌ڤیته ناڤبه‌را
2-Not Between	٢.نه‌كه‌ڤیته ناڤبه‌را
3-Equal To	٣.یه‌كسانه بۆ
4-Not \Equal To	٤.یه‌كسان نه‌بیت بۆ
5-Greater Than	٥.مه‌زنتربیت ژ
6-Not Greater Than	٦.مه‌زنتر نه‌بیت ژ
7-Less Than	٧.بچوویكتربیت ژ
8-Not Less Than	٨.بچوویكتر نه‌بیت ژ
9-Greater Than or Equal To	٩.مه‌زنتر یان یه‌كسان بۆ
10-Small Than or Equal To	١٠بچوویكتر یان یه‌كسان بۆ

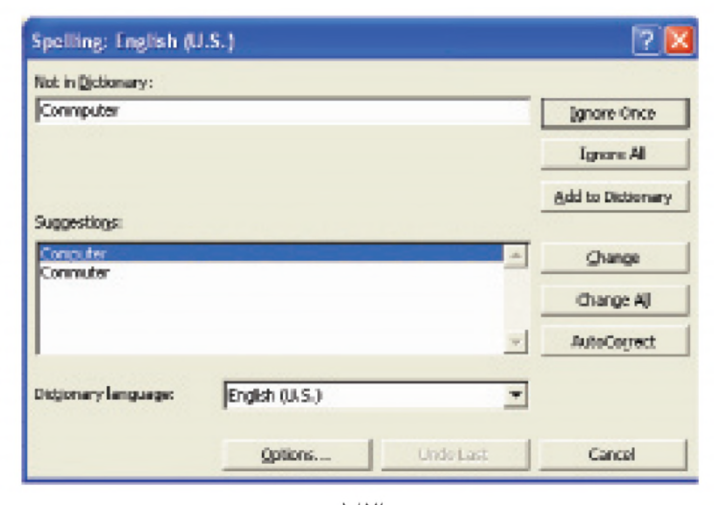
٣-(Delete) دهێته بكارئینان بۆ ژێبرنا مه‌رجان.

لیستەیا Tools

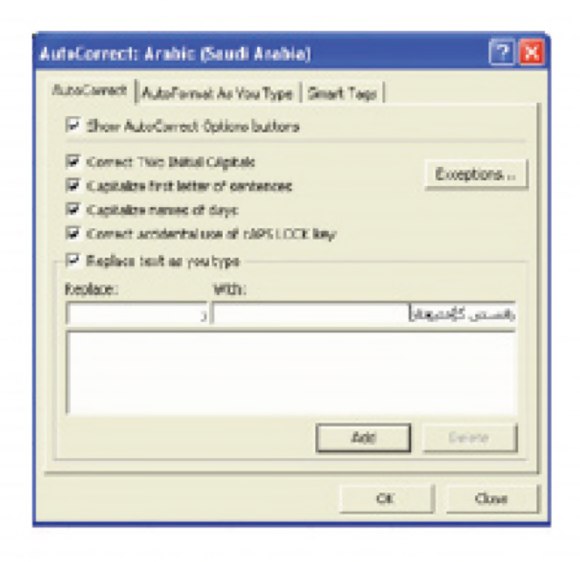

Spelling: ئەڤ فەرمانە دهێتە بکارئینانا بۆ ووردبینکرنا شاشیێن رێنڤیسیێ. پشتی پەیڤ دهێتە نڤیسین وبۆ ووردبینکرنا رێنڤیسیێ دێ پەیڤێ دەستنیشانکەین ولدووڤدا لیستەیا Tools ڤەکەین وکلیککێ لسەر فەرمانێ (Spelling) ددەین بۆکسەك بەرچاڤدبیت دناڤدا کومەکا پەیڤان وەك پێشنیار بەرچاڤدبن پەیڤا دروست دێ هەلبژێرین وکلیکێ لسەر (Change One) دکەین ئەگەر بتنێ بۆ ئێك پەیڤ بیت وکلیکێ لسەر (Change All) دکەین ئەگەر بۆ گوهۆڕینا پەیڤا هاتیە دەستنیشانکرن ل هەرجهەکێ هاتبینە نڤیسین دناڤ ڤی فایلیدا بیت، لدووڤدا بۆ دەرکەفتن ژ ڤێ بۆکسێ دێ دوگما Close کلیککەین.

:Auto Correct Options بۆ دانانا نڤیسینێن ئامادەکری لهەر جهەکی مەبەست پێ هەبیت دناڤ بەرپەڕێن فایلیدا دهێتە بکارئینان.

بۆ نموونە ئەگەر مە بڤێت بنڤیسین (زانستا کۆمپیوتەری) یان هەر نڤیسینەکا مەبەست پێ هەبیت، پێدڤییە دناڤ بۆکسا بەرچاڤدبیت ول پشکا (Replace) دا پیتێن کورتکری بۆ وێ نڤیسینێ دیار بکەین و لپشکا (With) نڤیسینا دروست بنڤیسین، ئەڤجا کلیکێ لسەر دوگما (Add) ددەین ولدووڤدا کلیکێ لسەر (OK) دکەین.

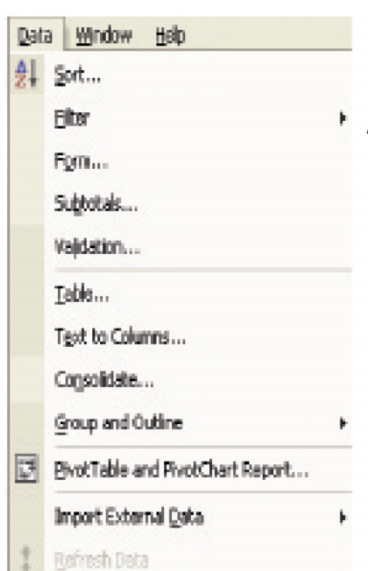

لهەرجهەکێ مەبەست پێ نڤیسینا د (Auto Correct Options)دا هاتیە ئامادەکرن بهێتە نڤیسین دێ بڤی شیوەی بیت:-

١-نڤیسینا ئەو کورتکرنا دپشکا (Replace) دا هاتیە نڤیسین.

٢-دوگما (Spac Bar) لسەر کیبۆردی بهێتە بکارئینان.

٣-لدووڤدا نڤیسینا دروست دێ هێتە نڤیسین.

لیستەیا Data

Sort ریزکرن:-

ئەڤ فەرمانە هەروەکو بەری نۆکە هاتیە شلوڤەکرن دهێتە بکارئینان بۆ ریزکرنێ.

Filter ڤاڤارتن:-

بۆ ڤاڤارتنا زانیاریان دهێتە بکارئینان لدووڤ ڤی شێوەی:-

Auto Filter: بۆ ڤاڤارتنێ بشێوەیەکێ بلەز دهێتە بکارئینان، برێیا ڤی فەرمانی دشیاندایە ڤاڤارتنا زانیارێێن مەبەست پێ (ناڤ یان ژمارە یان.. هتد) ئەنجام بدەین.

نموونە: ئەگەر مە ئەڤ خشتەیە هەبیت:

ژ	ناڤێ سیانی	جهێ ژدایکبوونێ
١	سوزان برهان عەزیز	سلێمانی
٢	کامیران عەلی جەمال	دهۆک
٣	هەکار محەمەد جەمیل	دهۆک
٤	شانا عومەر مەولود	سلێمانی
٥	هاوناز هەردی کەریم	هەولێر
٦	کوردستان قادر حەسەن	دهۆک

مەبڤێت بتنێ وان ناڤان ژێك جۆدابکەین ئەوێن ژ دایك بوونا وان (دهۆك) بیت، بریێیا فەرمانێ (Auto Filter) دشیاندایە ڤی کاری ئەنجام بدەین وبڤی شێوەی.

١-ڤەکرنا لیستەیا (Data).

٢-کلیککرن لسەر (Filter) ولدووڤدا کلیککرنا فەرمانێ (Auto Format).

٣-ئێکسەر ناڤ ونیشانێن هەر ستووینەکا خشتەی دێ بشێوێ لیستەیەکێ هێنە بەرچاڤکرن دڤێرەدا دێ ستووینا (جهێ ژ دایك بوونێ) ڤەکەین وکلیکێ لسەر (دهۆك) دکەین.

ژ	ناڤێ سیانی	جهێ ژدایکبوونێ
١	سوزان برهان عەزیز	(All) (Top 10...) (Custom...) دهوک سلێمانی هەولیر
٢	کامیران عەلی جەمال	
٣	هاوناز هەردی کەریم	

ژ	ناڤێ سیانی	جهێ ژدایکبوونێ
١	هەکار محمد جمیل	دهۆک
٢	کامیران عەلی جەمال	دهۆک
٣	کوردستان قادر حسن	دهۆک

تێبینی: بۆ راکرنا نیشانێین لیستەیان کو برێیا (Auto Filter) هاتینە دانان دێ ناڤ رێکان بکارئینین:

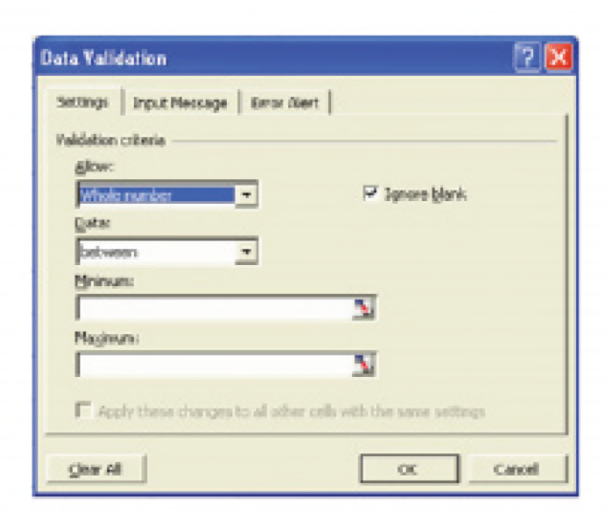
١-ڤەکرنا لیستەیا Data

٢-کلیککرن لسەر Filter

٣-کلیککرن لسەر Auto Filter

:Validation

دەمێ مە بڤێت مەرجەکێ تایبەت بدەینە خشتەیەکی یان ستووینەکێ یان ریزەکێ بۆ وەرگرتنا زانیاریان، بۆ نموونە ئەگەر مە خشتەیەك هەبیت بۆ نڤیسینا مووچەیان کو هەمی مووچە ژ (١٥٧٠٠٠) دیناران زێدەتر بن یان کێمتر وەرنەگرن، یان ئەگەر مە بڤێت خشتێ مە بتنێ وان فەرمانبەران وەربگریت ئەوێن خزمەتا وان ژ (٣٠) سالان زێدەتر بیت ودهەمان دەمدا لدەمێ هەر خانەیەکا مووچەی یان سالێن خزمەتێ بهێتە دەست نیشانکرن پرۆگرام نامەیەکێ بەرچاڤبکەت بۆ دیار کرنا وان زانیاریێن دگونجن دگەل ڤان خانەیان ودهەمان دەمدا ئەگەر مە بشێوەیەکێ شاشی نڤیسی مە ئاگەهدار بکەت.

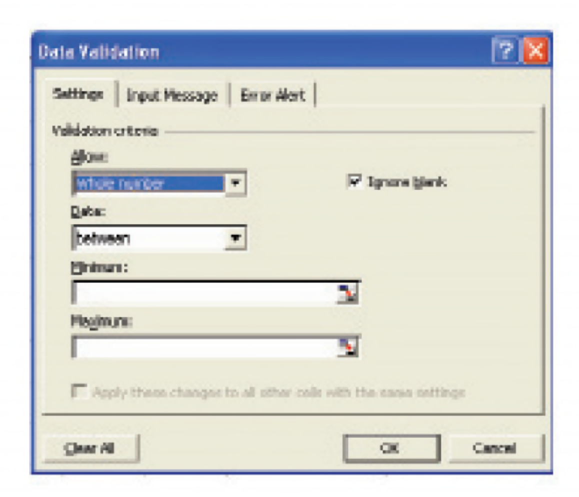

نموونە ١:-

ئەم يێ خشتەيەكێ بۆ فەرمانبەرێن وەزارەتەكا تايبەت پردكەين، لێ ئێك ژ مەرجان ئەوە كو دڤێت ژيێ فەرمانبەران ل وێ وەزارەتێ دناڤبەرا (٢٣-٤٠) سالان بن. بۆ ڤێ چەندێ پشتی ئامادەكرنا خشتەى دێ ستوونا (ژييێ فەرمانبەری) لێ دهێتە نڤيسين دەستنيشانكەين لدووڤدا دناڤ ليستەيا (Data)دا لسەر فەرمانێ (Validation) دێ كليككەين بۆكسەك دێ بەرچاڤبيت كو ژڤان پشكان پيكهاتيە

Setting ,Input Message ,Error Alert

دپشكا (Setting) دا دێ مەرجێ خۆ دخانەيا (Allow) دا دێ (Whole Number) هەلبژێرين ودخانەيا (Data) دا دێ (Between) هەلبژێرين لدووڤدا دخانەيا (Minimum)دا دێ بچوويكترين ژمارە نڤيسين كو(٢٣) سالە ودخانەيا (Maximum) دا دێ مەزنترين ژمارە نڤيسين كو (٤٠) سالە.

لدووڤدا دپشکا (Input Message)دا ئەو ئاگەهدارا یا دهێتە بەرچاڤکرن لدەمێ ماوسی ددانینە لسەر خانەیەکێ ژ خانەیێن (ژییێ فەرمانبەری) هێتە نڤیسین، بۆ ڤێ مەبەستێ دناڤ خانەیا (Title)دا دێ ئاگەهداری هێتە نڤیسین وەك (ژییێ فەرمانبەری) و دخانەیا (Error Message) دا دێ بۆ نموونە نڤیسین (دناڤبەرا ٢٣ تا ٤٠ سالاًن بیت).

لدووڤدا دپشکا (Errot Alert) دا بۆ وێ چەندێ ئەگەر مە سالێن خزمەتێ بشاشی نڤیسین برێیا نامەیەکا تایبەت ئاگەهداریا مە بکەت دڤێرەدا دخانەیا (Style) جۆرێ ئاگەهدارییێ دێ هەلبژێرین و دخانەیا (Title) دا دێ ناڤ ونیشانێن ئاگەهدارییێ نڤیسین،

و دناڤ خانەیا (Error Message)دا دێ نامەیا ئاگەهدارییێ نڤیسین بۆ نموونە (ئەڤ ژمارەیا تە تێئێخستی نە یا دروستە) یان هەر رستەیەکا دی بیت بۆ وێ چەندێ کو بزانین مە شاشیەك هەیە.

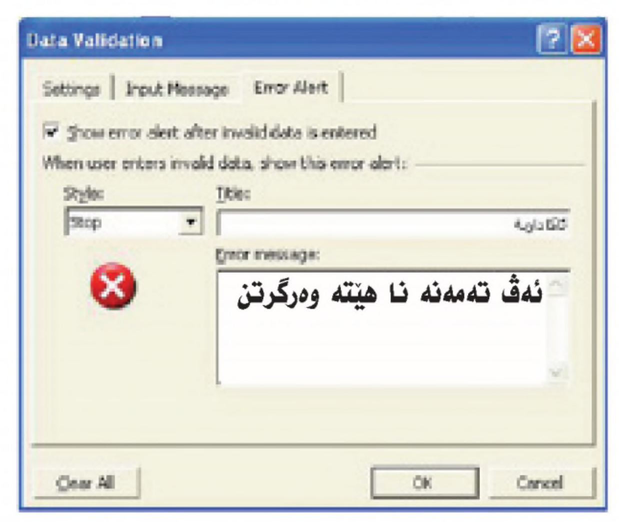

نموونە ٢:- ل قوتابخانەیێن بنەرەتی بۆ وەرگرتنا قوتابیان ل پولا ئێکێ لسالا خواندنێ ٢٠١١-٢٠١٢ بڕیارە کو قوتابیێن ژییێ وان ژ (٦) سالان کێمتر نەهێنە وەرگرن، دوی دەمیدا بۆ دانانا مەرجەکی دناڤ بۆکسەیا فەرمانێ (Validation) دا ولپشکا (Setting) مەرجێ خۆ دێ نڤیسین و ل خانەیا (Allow) دێ (Whole Number) هەلبژێرین و دخانەیا (Data)دا دێ (Greater than or Equal to) دێ هەلبژێرین.

لدووڤدا ل خانەیا (Minimum) دا دێ بچوویکترین ژمارە نڤیسین ئەوژی (٦)ە دنموونەیا مەدا.

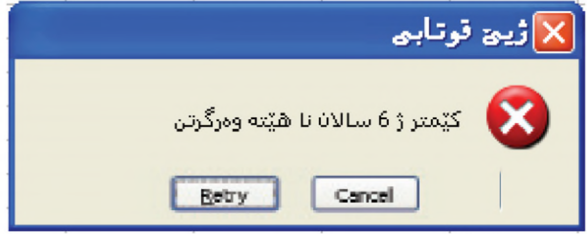
دپشکا (Input Message) دا دێ ئەو ئاگەهداری هێتە نڤیسین ئەوا مە

بڤێت بەرچاڤبیت دەمێ خانەیەکا (ژییێ قوتابی) دەستنیشاندکەین وبۆ ڤێ چەندێ دخانەیا (Title)دا دێ ناڤ ونیشانێن ئاگەهداریێ نڤیسین ودخانەیا (Input Message) دا دێ نامەیا ئاگەهداریێ نڤیسین وەك (پێدڤییە تەمەنێ قوتابی ژ ٦ سالان کێمتر وەرنەگری).

لدووڤدا دێ چینە دناڤ پشکا (Error Alert) دا بۆ وێ چەندێ لدەمێ ئەم بشاشی ڤە تەمەنەکێ کێمتر ژ (٦) سالان بنڤیسین برێیا نامەیەکێ ئاگەهداریا مە بکەت لسەر ڤێ شاشییێ لەوا دناڤ خانەیا (Style)دا دێ جۆرێ ئاگەهداریێ هەلبژێرین ودناڤ (Title)دا دێ ناڤ ونیشانەکێ بۆ ئاگەهداریێ نڤیسین و دخانەیا (Input Message) دێ نامەیا ئاگەهداریا شاشییێ نڤیسین وەك(ئەڤ تەمەنە نا هێتە وەرگرتن) بۆ وێ چەندێ بزانین شاشیا مە چییە.

لدووڤدا ئەگەر بشاشی ڤە ژییێ قوتابی ژ (٦) سالان کێمتر هاتە نڤیسین ئەڤ نامەیا دێ بەرچاڤبیت.

:Group and Outline

ئەڤ فەرمانە دهێتە بکارئینان بۆ وێ چەندێ ئەگەر زانیارییێن دناڤ خشتەیاندا دزۆربن دوی دەمیدا دشیاندایە چ دبوارێ ستووینیدا یان دبوارێ رێزاندا ئەم زانیاریان بشێوێ گرۆپان ئامادەبکەین، بۆ ڤێ مەبەستێ وان رێزێن یان ستووینێن مەبەست پێ بۆ دانانا گرۆپی دەستنیشانکەین.

❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊

❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊

❊❊❊❊❊❊❊❊❊❊

❊❊❊❊

❊

لیستەیا Window

New Window: بۆ ڤەکرنا پەنجەرەکا نوی بۆ فایلی دهێتە بکارئینان

Arrange: بۆ دەرکرنا چەند فایلان پێکڤە (بشێوێ رەخ ئێك ڤە یان بشێوێ پانیاتی یان بشێوێ ستووینی یان لدووڤ ئێك) دهێتە بکارئینان.

Hide: بۆ ڤەشارتنا فایلی دهێتە بکارئینان

Unhide: بۆ بەرچاڤکرنا فایلێن هاتینە ڤەشارتن دهێتە بکارئینان.

Split: بۆ دابەشکرنا فایلی بۆ چوار پشکان دهێتە بکارئینان ودشیاندایە دهەر پشکەکێدا کاربکەین.

Freeze Panes: بۆ چەسپاندنا ریز یان ستووینێن ناڤ ونیشانان دهێتە بکارئینان، وەکو نموونە ئەگەر مە خشتەیەك هەبیت و ژمارا زانیارییێن وێ دزۆربن وەکو نموونە ژ (١٠٠)ان زێدەتربن دوی دەمیدا ریزێن ناڤ ونیشانان دهێنە بەرزەکرن لدەمێ ئەم دچینە دناڤ زانیارییێن دوویر ژ ناڤ ونیشانان، لەوا برێیا ڤی فەرمانی ئەم ناڤ ونیشانێن ریزان یان یێن ستووینان لدووڤ پێدڤییا مە دناڤ ڤی خشتەیدا د چەسپینین کو بشێوەیەکێ بەردەوام بەرچاڤبن.

چەوانیا ئەنجامدانا کردارێن

(کومکرن، ژێبرن، لێگدان، دابەشکرن)ێ

ئێک: کومکرن:

لدەسپێکا ژمێریارییێدا پێدڤییە ناڤێ وان خانەیان بزانین ئەوێن مە بڤێت کرداران لسەر ئەنجام بدەین.

نموونە:

دڤی خشتێ ل خوارێدا ژمارە (٩٤) دخانەیا (C3)دا هاتیە نڤیسین ئانکو ل ستوونا (C) ول رێزا (٣).

	A	B	C	D	E
1					
2		ناڤ	ژ. ئێکێ	ژ. ئێکێ	ئەنجام
3	١	ئەڤین صابر	٩٤	٩٢	
4	٢	ئاسا حسین	٨٤	٨٢	
5	٣	ڤینا محەمەد	٧٤	٨١	
6	٤	دلوار زانا	٩٨	٩٣	

ئەگەر مە بڤێت ژمارە ((٩٤ ، ٩٢) کومبکەین دناڤ خانەیا (E3) دا دێ بڤی شێوەی ئەنجامددەین.

١-خانەیا (E3) دەست نیشاندکەین

٢-نیشانا (=) نڤیسین

٣-کلیککرن لسەر خانەیا (C3) ولدووڤدا نڤیسینا نیشانا(+) ولدووڤدا کلیککرن لسەر خانەیا (D3) لدووڤ دوگما (Enter) لێدەین.

یان بشێوەیەکێ دی پشتی دەست نیشانکرنا خانەیا (E3) ئێکسەر دناڤدا ڤی نەخشەی بنڤیسە (=C3+D3) ودوگما (Enter) بکاربینە.

یان لجهێ دوگما (Enter) دشیاندایه نیشانا (√) لسەر شەریتا هاوکێشەیان بکاربینین بۆ بدەستڤەئینانا ئەنجامان، ئەگەر ئەم پێدڤی بووین هەمان کردارێ لسەر ژمارەیێن دی یێن خشتەی بکاربینین پێدڤی ناکەت جارەکا دی کردارێ دووبارە بکەین لێ پێدڤییە ڤان پێنگاڤان باڤێژین:-

١-دەستنیشانکرنا وێ خانەیا ئەنجامێ کردارا ئێکێ یا کومکرنێ دناڤدا هاتیە دیار کرن.

٢-دانانا نیشاندەرێ ماوسی لسەر خالا راکێشانێ دخانەیا دەستنیشانکریدا.

٣-لدەمێ نیشاندەرێ ماوسی دبیتە (+) ئێکسەر رێکا راکێشان وبەردان برێیا ماوسێ چەپێ بۆ لایێ ژمارەیێن پێدڤی بۆ کومکرنێ رابکێشە.

بڤان پێنگاڤان دێ نەخشەیێ هاتیە دانان بۆ کومکرنا خانەیێن (C3) و (D3) هێتە چەسپاندن لسەر خانەیێن دوڤدا.

تێبینی: ئەڤ پێنگاڤە بۆ چەسپاندنا هەمی کرداران دهێنە بکارئینان

دوو: ژێبرن:

هەمان کردارا لسەری دێ دووبارە کەین لێ لجهێ هێمایێ کومکرنێ (+) دێ هێمایێ ژێبرنێ (-) بکارئینین، ئانکو نەخشە دێ بڤێ رەنگی بیت:-

=C3-D3

سێ: لێکدان:

هەمان کردارا لسەری دێ دووبارە کەین لێ لجهێ هێمایێ کومکرنێ (+) دێ هێمایێ لێکدانێ (*) بکارئینین، ئانکو نەخشە دێ بڤێ رەنگی بیت:-

=C3*D3

چۆار: دابەشکرن:

هەمان کردارا لسەری دێ دووبارە کەین لێ لجهێ هێمایێ کومکرنێ (+) دێ هێمایێ دابەشکرنێ (/) بکارئینین، ئانکو نەخشە دێ بڤێ رەنگی بیت:-

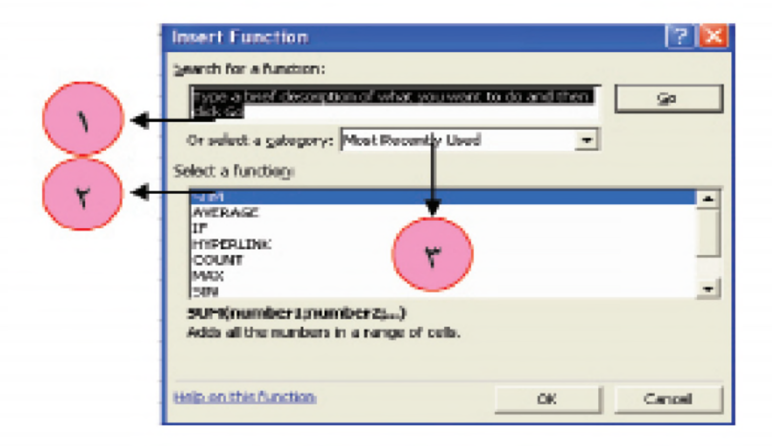
=C3/D3

بكارئينانا ئايكۆنێ نەخشەيان

Fx

هەروەكو دزانين كو لهەر بوارەكێ زانستيدا كومەكا نەخشەيان هەيە، دناڤ پرۆگرامێ ئێكسليدا هندەك ژڤان نەخشەيان هاتينە دانان كو برێيا وان بساناهى دگەهينە ئەنجامان، بكارئينانا ڤان نەخشەيان بڤان هەردوو رێكان ئەنجام ددەين:-

ئێك/ بكارئينانا ماوسى لسەر ئايكۆنێ fx، لدووڤدا ئەڤ بۆكسە بەرچاڤدبيت:-

١- دڤێرەدا دشياندايە ئێكسەر ناڤێ نەخشەى بنڤيسين ولدووڤدا دۆگما (GO) كليكبكەين

٢- دڤێرەدا دشياندايە ئێكسەر نەخشەى هەلبژێرين

٣- دڤێرەدا دشياندايە كومەلا نەخشە دناڤدا هەلبژێرين

دوو/ ئێکسەر دشیاندایە دناڤ خانەیێدا نەخشەی بنڤیسین بۆ نموونە ئەگەر مە بڤێت تێکراییا کومەکا نمرەیان ژ خانەیا (A1) تا خانەیا (A6) بینیەدەر دێ ڤی نەخشەی دناڤ خانەیکا جودا نڤیسین:-

=Average(A1:A6)

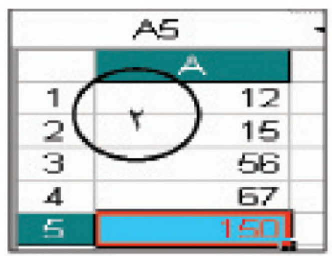
نیاسینا هندەک ژ نەخشەیان

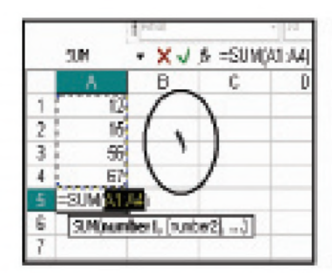
SUM کومکرن:

دهێتەبکارئینان بۆ کومکرنا کومەکا ژمارەیان، یاسایا ڤی نەخشەی بڤی رەنگی یە:-

=SUM(A1:A10)

دڤێرەدا کۆمپیوتەر بکارێ کومکرنا ژمارەیان ژ خانەیا (A1) تا خانەیا (A10) رادبیت، دشیاندایە ڤێ کریارێ ب رێیا ئایکۆنێ (∑) ئەنجام بدەین،

پشتی دیار کرنا خانەیێن پێدڤی بۆ کومکرنێ وبۆ بەرچاڤکرنا ئەنجامان دشیاندایە هەمان ئایکۆن جارەکا دی کلیکبکەین یان ژی لسەر کیبۆردی دۆکما Enter بکاربینین.

Average تێکرایی:

بۆ ئەنجامدانا تێکراییا کومەکا ژمارەیان دهێتە بکارئینان.

نموونه:

ئەگەر تە بڤێت تێکراییا سالانە یا وانەیا بیرکاریێ بزانی، پێدڤییە تێکراییا نمرێن وەرزێ ئێکێ و نیڤا سالێ وتێکراییا نمرێن وەرزێ دووێ کومبکەی ودابەشی (۳) بکەی.

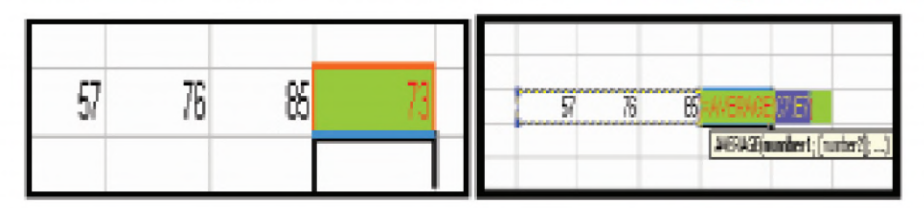
لێ ئەڤ کارە دکۆمپیوتەریدا دشیاندایە ئێکسەر ڤی نەخشەی بنڤیسین:-

=Average(57;76;85)

ئەنجام دهێتە بدەستڤەئینان لێ ئەگەر کومەکا ژمارەیان مە هەبیت دێ دناڤ کڤانێن نەخشەیدا ناڤێ خانەیان نڤیسین دا بشێن ئێکسەر وەك بژاندنەکێ بۆ ڤی نەخشەی لسەر خانەیێن دی ئەنجام بدەین لەورا بۆ نموونە:-

=Average(A1:A6) تێکراییا ژمـــارەیان ژ خانەیا (A1) تا خانەیا (A6)

=Average(A1,A3,A6) تێکراییا ژمارەیان دناڤ خانەیێن (A1 و A3 و A6)دا

Max مەزنترین ژمارە:

بۆ دیارکرنا مەزنترین ژمارە دناڤ کومەکا ژمارەیاندا دهێتە بکارئینان، یاسایا ڤی نەخشەی پێکدهێت ژ:-

=Max(a:b)

a: خانەیا ئێکێ ژ کوما ژمارەیان.

b:خانەیا دوماهیکێ ژ کوما ژمارەیان.

Min بچووکترین ژمارە:

بۆ دیارکرنا بچووکترین ژمارە دناڤ کومەکا ژمارەیاندا دهێتە بکارئینان، یاسایا ڤی نەخشەی پێکدهێت ژ:-

=Min(a:b)

a: خانەیا ئێکێ ژ کوما ژمارەیان

b: خانەیا دوماهیکێ ژ کوما ژمارەیان

Sin تەژی:

ئەڤە ئێك ژ نەخشەیێن سێگوشەییێ نە ویاسایا وێ بڤی رەنگی یە:-

= Sin (گوشەیا دیارکری)

نموونە:

ئەگەر مەبڤێت تەژیا (Sin)ا گوشەیا (٣٠)ێ بزانین بڤی رەنگی دێ هێتە نڤیسین:

=Sin(30*pi()/180)

ئەگەر هزرێ تێدا بکەین دێ بینین گوشە هاتیە گوهۆڕین بو گوشەیا کەرتی (π/180) ئەڤەژی ژبەر هندێ یە کو سیستەمی پیڤانا گوشەیان دناڤ کۆمپیوتەریدا سیستەمەکێ نیڤ تیرەییە، لەورا پێدڤییە بهێتە بگوهۆڕین بۆ سیستەمێ شێستی، هەروەسا سەبارەت هەمی نەخشەیێن دی یێن سێگوشەیی وەك (tan ,cos ,sec ,cot...هتد) هەمان یاسا یا هەی.

Log لۆگاریتم:

بۆ دەرئێخستنا لۆگاریتما ژمارەیان دهێتە بکارئینان. یاسایا ڤی نەخشەی بڤی رەنگی یە:-

=log(number,base)

نموونه:

ئەگەر مەبڤێت لۆگاریتما (١٠٠) بۆ بنیاتا (٢) بینینەدەر دێ بڤی رەنگی هێتە نڤیسین

=log(100,2)

ژبیرا تە نەچیت ئەو ژمارەیا پێدڤی بۆ دەرئێخستنا لۆگاریتما وێ پێدڤییە پوزەتیف بیت چونکە دبوارێ نەخشەیا لۆگاریتمێدا پێکهاتێن وێ ژمارەیێن راستەقینە یێن پوزەتیف بن.

LOG10 لۆگاریتما سرۆشتی:

بۆ وەرگرتنا لۆگاریتما سرۆشتی ئانکو بنیاتێ لۆگاریتمی (١٠)ە دهێتە بکارئینان وپێدڤی بنڤیسینێ ناکەت. بڤی رەنگی فەرمان دهێتە نڤیسین

=log10(number)

Combin گونجین:

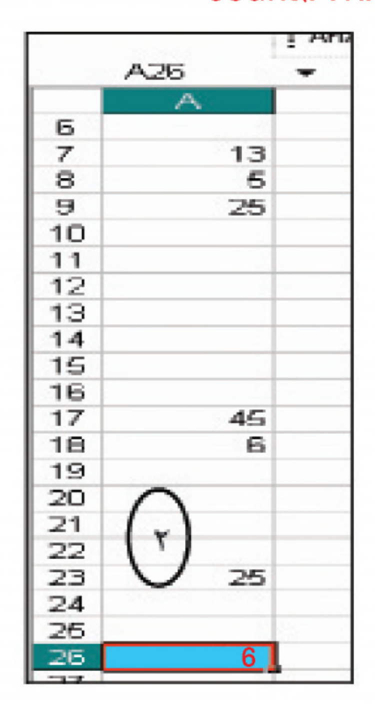
بۆ دیارکرنا رێکێن هەلبژارتنا یان راکێشانا دانەیێن (ر) ژ کومەکا دانەیان (ن) دهێتە بکارئینان، بۆ نموونە ئەگەر مەبڤێت بزانین بچەند رێکان ئەم دشێن بەرسڤا (٥) پرسیاران ژ (٧) پرسیاران بدەین ئەڤ نەخشەیە دێ بڤی رەنگی هێتە نڤیسین:-

=combin(7,5)

Count هژمارتن:

بۆ زانینا ژما رەیا وان خانەیێن داتا دناڤدا هاتینە تۆمارکرن دهێتە بکارئینان، بۆ نموونە ئەگەر مە بڤێت بزانین ژ خانەیا (A1) تا خانەیا (A25) چەند خانەیان داتا دناڤدا هاتینە تۆمارکرن دێ بڤی رەنگی نڤیسین

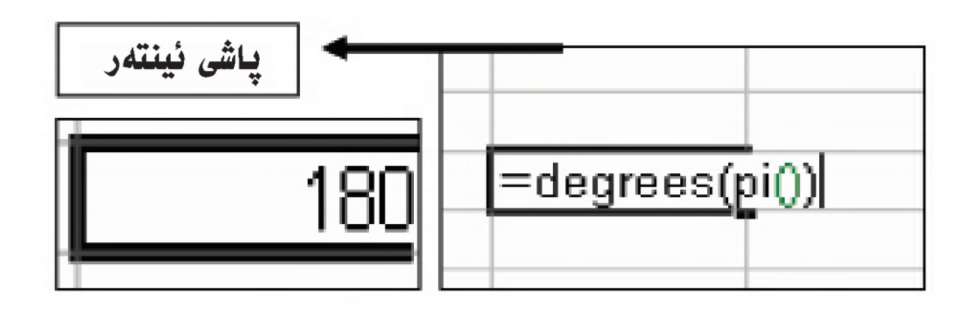
=count(A1:A25)

Degrees پلە:

بۆ گوهۆڕینا پێوانا گۆشەیان ژ سیستەمی نیڤ تیرەیی بۆ سیستەمێ شێستی دهێتە بکارئینان، بۆ نموونە ئەگەر مە بڤێت گۆشەیا (pi) بگوهۆڕین بۆ سیستەمێ شێستی دێ بڤی رەنگی نڤیسین:-

=degrees(pi())

Radians نيڤ تيرەيى:

دهێته بكارئينان بۆ گوهۆڕينا پێوانا گۆشەيان ژ سيستەمێ شێستى بۆ سيستەمى نيڤ تيرەيى، بۆ نموونه ئەگەر مه بڤێت گۆشەيا (٦٠)پله بگوهۆڕين بۆ سيستەمێ نيڤ تيرەيى دێ بڤى ڕەنگى نڤيسين:-

=Radians(60)

بهەمان شێوێ نموونەيا لسەرى ديار كرى دشياندايه ئەنجام بدەين

ABS بهايێ رووت:

بۆ بدەستڤەئينانا بهايێ رووت يێ ژمارەيێن راستەقينه دهێته بكارئينان، بۆ نموونه ئەگەر مەبڤێت بهايێ رووتێ ژماره (-٥) بيننەدەر دێ بڤى ڕەنگى نڤيسين:-

=ABS(-5)

FACT لێگدەرێن ژمارەیان:

دهێته بکارئینان بۆ دیتنا لێگدەرێن ژمارەیێن پوزەتیف یێن تەمام، ئەگەر مەبڤێت لێگدەرێن ژمارە (٣) بینینەدەر، ئەڤێ نەخشەی دێ نڤیسین:-

=FACT(3)

دیارە بەری نۆکە دبابەتێ بیرکارییێدا ئەڤ لێگدەرە هاتیە وەرگرتن کو بڤی شێوەی بۆ:-

٣!=٣*٢*١=٦

Product دەرئەنجام:

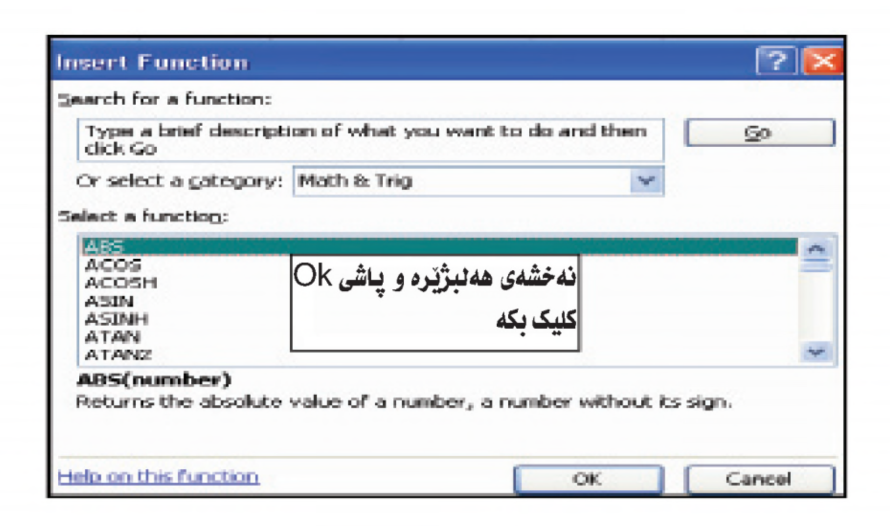
بۆ دیتنا ئەنجامێ لێگدانا چەند ژمارەیان دهێتە بکارئینان، بۆ نموونە ئەگەر مەبڤێت ئەنجامێ لێگدانا ڤان ژمارەیان (١٢،٣٤،٤٥) بینینەدەر نەخشە دێ بڤی شێوەی هێتە نڤیسین:-

=Product(12,34,45)

دڤان نەخشەیێن هاتینە دیارکرن دیار دبیت کو دشیاندایە برێیا ئایکۆنێ fx هەر نەخشەیەکێ مەبڤێت ئەنجام بدەین وهەروەسا دشیاندایە ئێکسەر نەخشەی دناڤ خانەیاندا بنڤیسین.

نموونە: ئەگەر مەبڤێت بهایێ رووتی ژمارە (-٨) بزانین دێ ڤان کاران ئەنجامدەین.

١-کلیکێ لسەر خانەیا مەبەست پێ بۆ دەرئێخستنا ئەنجامان ولدووڤدا کلیکێ لسەر ئایکۆنێ fx ددەین ئەڤ بۆکسە بەرچاڤدبیت.

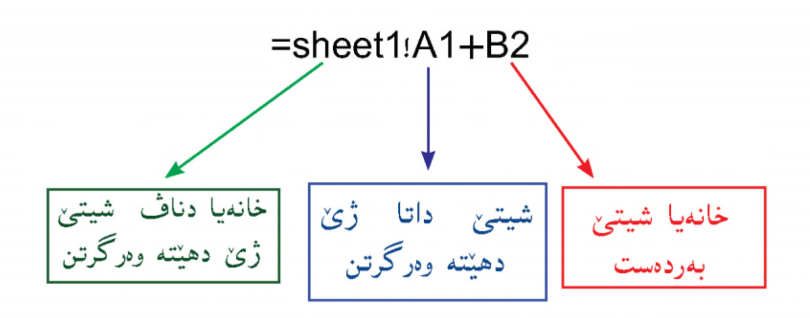

٢-پشتی کلیککرنا (OK) بۆکسەکا تایبەت ب نەخشەیا هاتیە هەلبژارتن دێ هێتە بەرچاڤکرن.

گرێدانا داتایان دناڤ خانەیێن شیتەکی دگەل شینەکێ.

ئەگەر مە بڤێت د شیتەیەکی دا (بەرپەرەکیدا) داتایێن خانەیەکا شیتەکێ دی بکاربینین دێ بڤی شێوەی بیت:-

ئەگەر مە دوو شیت هەبن بناڤێن (١ و ٢) ومەبڤێت د شیتێ ژمارە (٢)دا داتایێن خانەیا (A1) دشیتێ ژمارە(١)دا کومبکەین دگەل داتایێن خانەیا (B2) دشیتێ ژمارە(٢)دا، پێدڤیە دناڤ شیتێ ژمارە (٢)دا دناڤ خانەیەکا دەستنیشانکری ڤی نەخشەی بنڤیسین :-

یان ژی دناڤ خانەیا ئەنجامان نڤیسین (=) و پاشان شیتێ (١) ڤەکەین و خانەیا (A1) دەستنیشانکەین و پاشان نیشانا (+) بنڤیسین و لدووڤدا خانەیا (B2) ژ شیتێ (2) دەستنیشانکەین و لدووڤدا (Enter) بکاربینین.

Subtotal کومکرنا پشکان:

ئەگەر داتایێن ژمێریاری مە هەبن کو ژ کومەلەکا ژمێریارییێن جودا جودا پێکهاتبن دشیاندایە برێیا فەرمانێ (Subtotal) سەرجەمێ هەر جۆرەکی دیار بکەین ولدووڤدا سەرجەمێ گشتێ ژی دیار بکەین

بابەت

برێ پارەی (دۆلار)

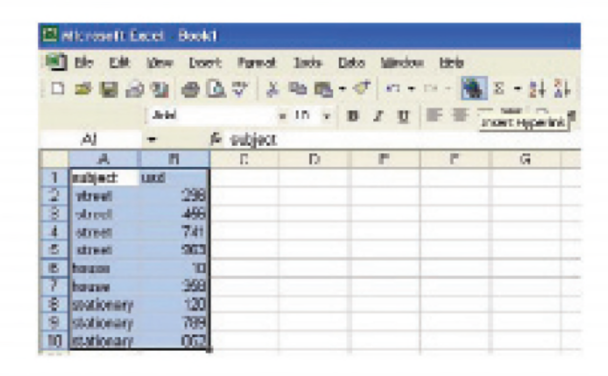
	A	B	C
1	subject	usd	
2	house	358	
3	street	741	
4	stationary	789	
5	street	456	
6	stationary	852	
7	street	963	
8	house	10	
9	stationary	120	
10	street	236	
11			
12			

سەحکەیێ سێ جۆرە پروژان هەنە

خانی، جادە، پێدڤییێت قوتابخانا

بۆ ئەنجامدانا کردارا کومکرنا پشکان ڤان پێنگاڤان دێ بکارئینین:-

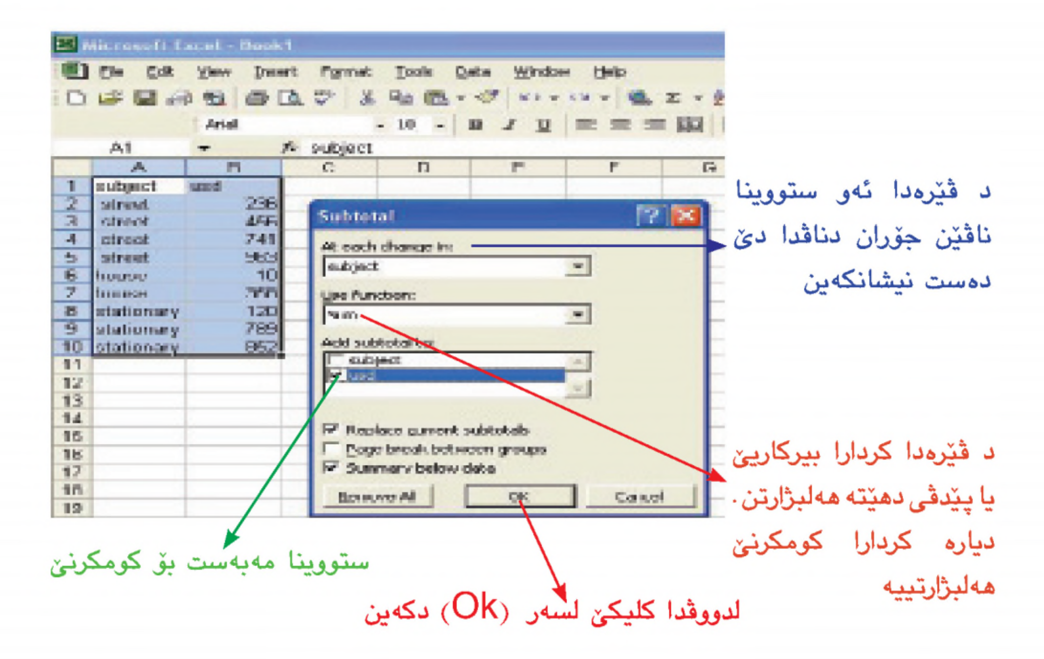
١- پێدڤییە داتایان لدووڤ ناڤێ جوری رێزبکەین ژ مەزنی بۆ بچووکی یان بەروڤاژی.

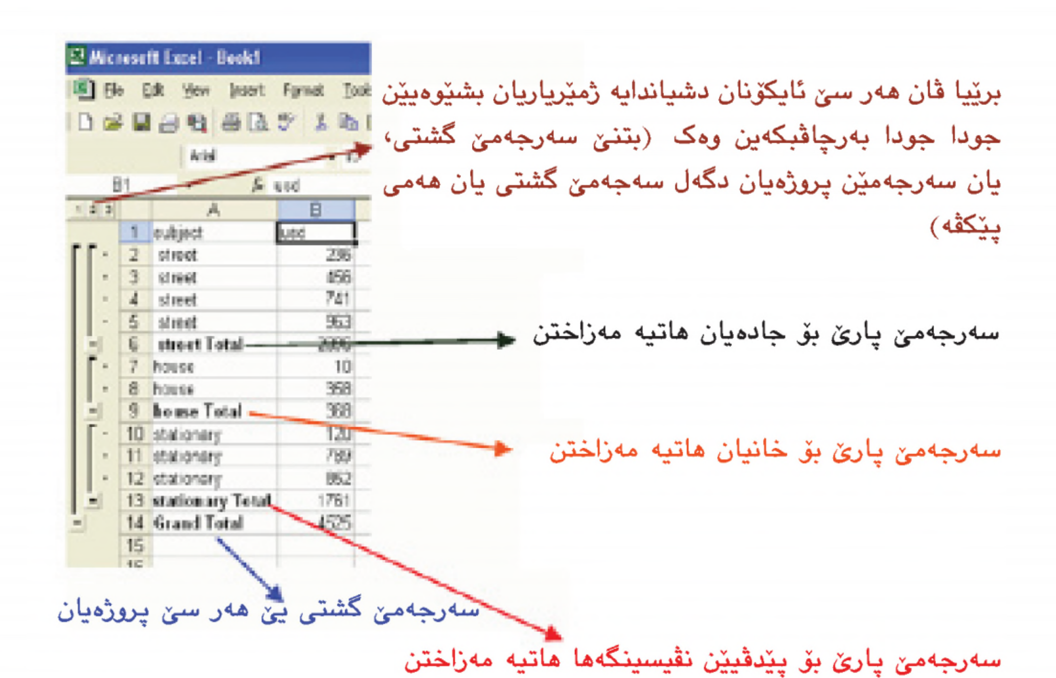

٢- دلیستەیا (Data)دا دێ فەرمانێ (Subtotal) هەلبژێرین.

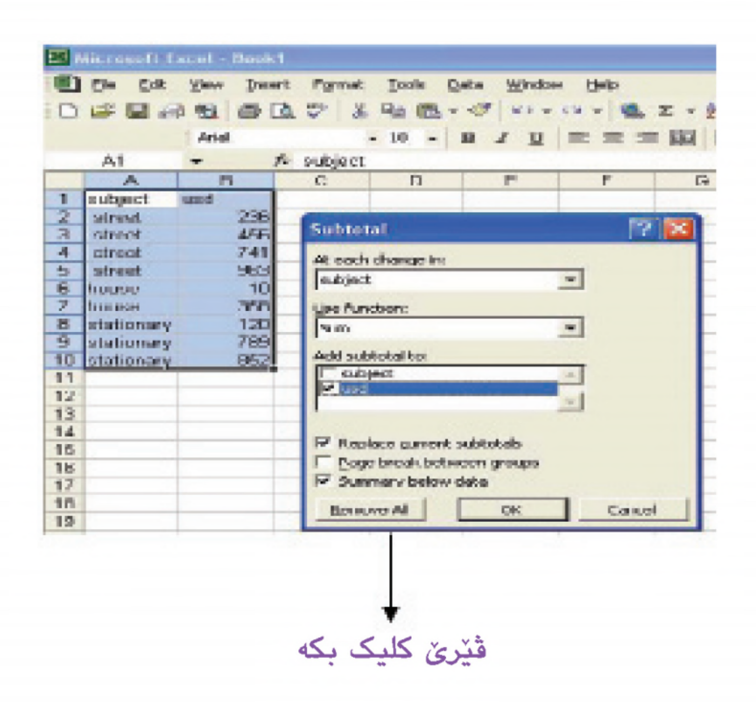
٣- ئەڤ بۆکسە بەرچاڤدبیت.

٤- دێ بینین کردارێن کومکرنا پشکان بڤی شێوەی خوارێ هاتیە ئەنجامدان، کو سەرجەمێ پارێ هاتیە خەرجکرن بۆ هەر پرۆژەیەکی دیار دکەت زێدەباری سەرجەمێ گشتی

Microsoft Excel - Book1
File Edit View Insert Format Tools
subject
street
street
street
street
street Total
house
house
house Total
stationary
stationary
stationary
stationary Total
Grand Total
برێیا ڤان هەر سێ ئایکۆنان دشیاندایە ژمێریاریان بشێوەیێن جودا جودا بەرچاڤبکەین وەک (بتنێ سەرجەمێ گشتی، یان سەرجەمێن پروژەیان دگەل سەجەمێ گشتی یان هەمی پێکڤە)
سەرجەمێ پارێ بۆ جادەیان هاتیە مەزاختن
سەرجەمێ پارێ بۆ خانیان هاتیە مەزاختن
سەرجەمێ گشتی یێ هەر سێ پروژەیان
سەرجەمێ پارێ بۆ پێدڤییێن نڤیسینگەها هاتیە مەزاختن

٥- بۆ راکرنا کردارا کومکرنا پشکان پێدڤییە جارەکادی بزڤرینە لیستەیا Data وکلیکێ لسەر فەرمانێ (Subtotal)بدەین، لدووڤدا دناڤ بۆکسەیا بەرچاڤدبیت دێ کلیکێ لسەر دوگمەیا (Remove All) دەین.

ڤێرێ کلیک بکە

ئارمانجا مەبەست

Goal Seek

ئەڤ زاراڤە دهێتە بکارئینان بۆ گەهاندنا فورمولەکێ ببهایەکێ داخوازکری، بۆ نموونە ئەگەر قوتابییەکی دوانەیا بیرکارییێدا تێکراییا ئێکێدا ٤٣ وەرگرتیە و ل نیڤا سالێدا ٥٦ وەرگرتیە ومەبڤێت بزانین تێکراییا دووێ دێ چەند بیت؟ کو د تێکراییا سالانە دا دەربچیت، هزرێ دڤێ کردارا لخۆارێدا بکە:-

أ-پشتی دروستکرنا ڤێ خشتەی

D	C	B	A	
				1
		56	43	2
				3

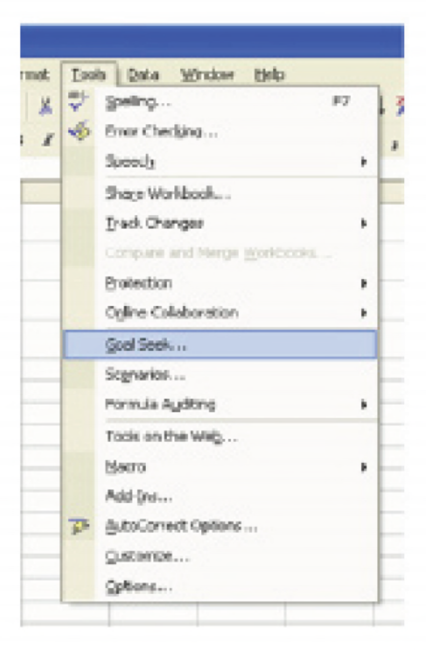
ب-دخانەیا (D2)دا نەخشەیا (Average) دێ نڤیسین وبڤێ شێوەی

=Average(a2:c2)

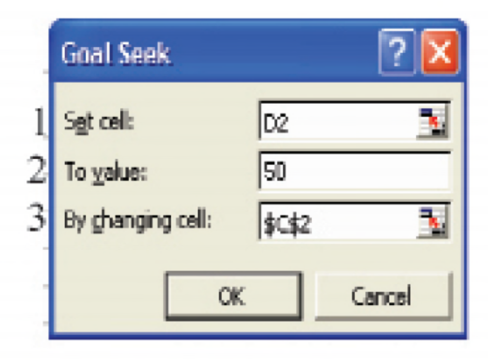
وئەنجامێ وێ دێ دەرئێخین

D	C	B	A	
				1
49.5		56	43	2
				3

ج- دناڤ لیستەیا (Tools)دا فەرمانێ (Goal Seek) کلیکبکە وبڤی شێوەی:-

د- ئەڤ بۆکسە بەرچاڤدبیت

١- ئەو خانەیا ئەنجام دناڤدا دێ نڤیسین.

٢- ئەنجامێ مە بڤێت بگەهینێ.

٣- ئەو خانەیا مە بڤێت گورانکاریا دناڤدا ئەنجام بدەین بۆ گەهشتن بۆ ئەنجاما مەبەست پێ.

هـ- ئەو ئەنجاما بدەستڤەدئینین کو مەبەستا مە پێی یە دێ بڤی شێوەی بیت.

<u>پرسیار</u>: نەرخێ (س) دڤی نەخشەیدا دیاربکە:-

٣+س=٧

راهێنان

پ١/ ڤی خشتەی بشێوی لخوارێ دیار کری دروستبکە:-

	A	B	C	D
1	ژ	ناڤێ سێ قولی	ژ دایک بوون	قوناغا خواندنێ
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

پ٢/ ڤان کردارێن جەبری ئەنجامبدە:-

١- ١٢+٣٤=

٢- ٢٥/٦=

٣- ٣٥*١٩=

پ٣/ لیستەیەکا مووچەیان بڤی شێوێ لخوارێ دیار کری دروستبکە:-

	G	F	E	D	C	B	A
1	سەرجەم	دەرمالێن هاتن و چوونێ	خانەنشین	دەرمالێن پیشەیی ٢٠٪	مووچە	ناڤێ سێ قولی	ژ
2							
3							
4							
5							
6							

پ٤/ کردارێن ڤی خشتەی ئەنجامبدە:-

	G	F	E	D	C	B	A
1			64	97	95	65	15
2			98	64	64	47	46
3			897	51	34	58	68
4			654	81	28	49	57
5			358	68	39	48	15
6							

بچووکترین
مەزنترین
تێکرایی
سەرجەم

پ٥/ دڤێت بهایێ (س) چەندبیت دڤی هاوکێشێدا (س+٦=٨) برێیا فەرمانێ Goal Seek بەرسڤێ بدە.

پ٦/ ب چەند رێکان دشیاندایە بەرسڤا (٣) پرسیاران ژ (٦) پرسیاران ئەنجام بدەین، مفاییێ ژ ئێك ژنەخشەیان وەربگرە بۆ بدەستڤەئینانا بەرسڤێ.

پ٧/ کرداrا Subtotal بۆ ڤێ خشتەیێ ئەنجامبدە.

	A	H
1	بابەت	بها
2	پێنووس	45
3	پەر	32
4	راستە	95
5	پەر	78
6	راستە	12
7	پێنووس	45
8	پەر	65
9	راستە	32
10	پێنووس	33
11	پەر	335
12		

پ٨/ ب ڕێکا پرۆگرامی ئێکسلی بهایی ڤان نەخشەیێن بازنەیی بینەدەر:-

Sec30 - tan45 - cos60 - sin30

پ٩/ پلەیێن بەراوەردکرنێ بکاربینە بۆ لیستەکا مووچەی کو تێدا دەرماڵەیا پیشەیی لدووف مووچێ سەرەکی بگهوریت و بڤی شێوەی:-

- ئەگەر مووچەیێ وی ١٥٠٠٠٠ بوو ٪٢٠ بدەتێ
- ئەگەر مووچەیێ وی ١٦٠٠٠٠ بوو ٪٣٠ بدەتێ
- ئەگەر مووچەیێ وی ١٨٠٠٠٠ بوو ٪٤٠ بدەتێ

پ١٠/ هێلکارەکێ (Chart) بکێشە بۆ نمرەیێن خۆ د وەرزێ ئێکێ و وەرزێ دووێدا.